

Návrh projektu aplikace přístupů behaviorálních věd na vybrané základní škole

Bc. Michaela Šimková

Diplomová práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Michaela Šimková
Osobní číslo: M18176
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Návrh projektu aplikace přístupů behaviorálních věd na vybrané základní škole

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši na téma behaviorální ekonomie a její využití ve veřejné správě a vzdělávacích institucích.
- Podějte rozbor řízení a správních procesů na základních školách v ČR.

II. Praktická část

- Identifikujte a zhodnoťte současné procesy vyučování na vybrané ZŠ.
- Zpracujte návrh projektu ke zvýšení efektivity vybrané agendy na vybrané ZŠ na základě přístupů behaviorálních věd.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70 stran
Forma zpracování diplomové práce: Tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- BERNHEIM, B. Douglas, Stefano DELLAVIGNA a David LAIBSON. *Handbook of Behavioral Economics – Foundations and Applications 1*. 1st ed. Amsterdam: Elsevier Books, 2018, 748 s. ISBN 978-0-444-63374-3.
- CARTWRIGHT, Edward. *Behavioral Economics*. 2nd ed. Abingdon: Routledge, 2014, 556 s. ISBN 978-0-415-73761-6.
- PUŠKINOVÁ, Monika a Filip RIGEL. *Správní řízení v praxi škol a školských zařízení*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 619 s. Řízení školy (Wolters Kluwer). ISBN 978-80-7552-121-7.
- THALER, Richard H. *Neočekávané chování: příběh behaviorální ekonomie*. 1. vyd. Praha: Argo, 2017, 377 s. ISBN 978-80-7363-838-2.
- VALENTA, Jiří. *Právní rámec řízení škol a školských zařízení: pedagog mezi paragrafy*. 5. vyd. Karviná: Paris, 2019, 404 s. ISBN 978-80-8717-349-7.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Filip Kučera**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: **6. ledna 2020**
Termín odevzdání diplomové práce: **21. dubna 2020**

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato práce se zabývá behaviorální ekonomikou ve školství a to konkrétně v základním vzdělávání. V poslední době je využití behaviorální ekonomie stále populárnější. Setkáváme se s ní zejména v soukromém sektoru, ale začíná pronikat i do sektoru veřejného. I v něm mohou být poznatky behaviorální ekonomie velmi přínosné. V první části se práce bude zabývat vysvětlením potřebných termínů a představením základní teorie v oblastech behaviorální ekonomie, základní školy, řízení a správních procesů ve školství aj. Dále bude představena analýza sledující vyučovací procesy, která dále poslouží jako podklad pro vytvoření návrhu projektu v této oblasti. Přínosem této práce bude zlepšení vyučovacích procesů a také představení behaviorální ekonomie v oblasti školství.

Klíčová slova: behaviorální ekonomie, školství, základní škola, řízení a správní procesy ve školství

ABSTRACT

This thesis is about behavioral economics in education, namely in primary education. Recently, the use of behavioral economics has become increasingly popular; it is seen especially in the private sector, but it is starting to appear into the public sector, where it can be often beneficial. In the first part, the work will explain the necessary terms and introduce basic theory in the areas of behavioral economics, primary school, management and administrative processes of education, etc. Then will be presented analysis of teaching processes. The contribution of this work will be improving teaching processes and also introduction of behavioral economics in the field of education.

Keywords: behavioral economics, education, primary school, management and administrative processes in education

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Ing. Filipu Kučerovi, za jeho odborné vedení, vstřícnost a věcné připomínky. Dále bych ráda poděkovala všem, kteří svou pomocí přispěli cennými informacemi a zkušenostmi, které vedly ke zpracování této diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	11
I TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE.....	14
1.1 ROZDÍL MEZI NEOKLASICKOU A BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIÍ.....	14
1.2 HISTORIE BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE.....	16
1.3 BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE V SOUČASNOSTI.....	17
1.4 METODY BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE.....	18
1.5 KRITIKA BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE.....	19
2 BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ A VZDĚLÁVACÍCH INSTITUCÍCH.....	20
2.1 BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ.....	20
2.1.1 Příklad behaviorální ekonomie ve veřejné správě.....	21
2.2 BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE VE VZDĚLÁVACÍCH INSTITUCÍCH.....	21
2.2.1 Příklady behaviorální ekonomie ve vzdělávacích institucích.....	22
3 ŘÍZENÍ A SPRÁVNÍ PROCESY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH.....	27
3.1 SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ A PROCESY ZÁKLADNÍ ŠKOLY.....	28
3.2 PŘÍKLADY SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ V PRAXI ŠKOL.....	30
3.2.1 Pedagogická agenda – příklad.....	31
3.2.2 Správní agenda – příklad.....	33
3.3 FINANCOVÁNÍ ZÁKLADNÍCH ŠKOL.....	34
3.4 MALOTŘÍDNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLY.....	36
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	38
4 ANALÝZA VYBRANÉ ŠKOLY A JEJICH VYUČOVACÍCH PROCESŮ.....	39
4.1 VYBRANÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA.....	39
4.2 ANALÝZA VYUČOVACÍCH PROCESŮ.....	40
4.2.1 Český jazyk.....	40
4.2.2 Matematika.....	41
4.3 SOUHRN.....	41
5 VYHODNOCENÍ ROZHOVORU.....	43
5.1 ROZHOVORY S PEDAGOGICKÝMI PRACOVNÍKY ZŠ SAMOTIŠKY.....	43
5.1.1 1. část – upřesnění dat analýzy.....	43
5.1.2 2. část – behaviorální ekonomie.....	44
5.2 ROZHOVOR S ŘEDITELKOU ŠKOLY.....	46
6 NÁVRH PROJEKTU.....	48

6.1	PROJEKT „NAUČNÉ SCHODY“	48
6.1.1	Návrh projektu	50
6.1.2	Financování projektu.....	52
6.1.3	Překážky, nevýhody projektu.....	53
6.2	PROJEKT „SMS KOUČ“	54
6.2.1	Návrh projektu	55
6.2.2	Financování projektu.....	57
6.2.3	Překážky a nevýhody projektu	57
6.3	PROJEKT „KULATÝ STŮL“	58
6.3.1	Návrh projektu	59
6.3.2	Financování projektu.....	60
6.3.3	Překážky a nevýhody projektu	61
	ZÁVĚR	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ	69
	SEZNAM TABULEK.....	70
	SEZNAM PŘÍLOH.....	71

ÚVOD

V současné době se oblast behaviorální ekonomie těší větší popularitě a stává se součástí předních ekonomických časopisů a jiné odborné literatury. Stále více předních světových vysokých škol zasazuje behaviorální ekonomii do svých studií a kurzů např. Harvard, Oxford aj. Důvodem popularizace této oblasti může spočívat v její široké působnosti napříč obory. I přes tuto skutečnost a přes fakt, že se lidé s behaviorální ekonomikou běžně setkávají v každodenním životě, většina z nich tento pojem nezná, nebo se s ním vůbec nesešla. Tato diplomová práce se zaměřuje na využití intervencí behaviorální ekonomie konkrétně ve školství.

První část této práce představuje především definice a teoretické poznatky o behaviorální ekonomii. Co vlastně behaviorální ekonomie znamená, jakým způsobem se vyvíjela a kdo za tímto vzestupem stál. V současnosti často slýchaná jména této oblasti Thaler, Kahneman aj. získali prestižní Nobelovu cenu za výzkum behaviorální ekonomie a napomohli její dnešní oblibě. Tito autoři formovali behaviorální ekonomii tak, aby vytvořili věrnější chování člověka pro vhodnější predikce nejen v ekonomickém myšlení člověka. Dále práce rozebírá využití behaviorální ekonomie ve veřejném sektoru a školství. Zde jsou představeny příklady, využití intervencí, které využívají poznatky behaviorální ekonomie pro dosažení daného cíle. V tomto bodě je zřejmé, jak si hlavně ve veřejném sektoru behaviorální ekonomie získává své místo.

V druhé části teoretické oblasti jsou představeny správní procesy a řízení škol. Tato část se věnuje představením legislativního ukotvení správních řízení a procesů ve školách konkrétně na základní vzdělání. V první řadě je zde definována základní škola, její typy dle školského zákona, zřizovatele aj. Následuje představení příkladů správních řízení např. přijetí nebo zamítnutí žáka ke vzdělání, vzdělávání na základě individuálního plánu aj. V poslední řadě je v této části bližší představen typ malotřídní základní školy. Tato práce se bude zabývat využitím poznatků na vybrané škole, která je právě malotřídním typem základních škol, proto je její představení potřebné k pochopení získaných dat.

Úvod praktické části náleží představení vybrané školy. Je zde upřesněn typ školy, počet žáků a zaměstnanců, dále jsou zde představeny výjimky, které jsou z analýzy vyňaty. Tato část se dále dělí na oblast představující analýzu vyučovacích procesů. Cílem této části je zjistit, který z vybraných předmětů (Český jazyk, Matematika) dle výsledků vzdělávání ve školním roce 2018/2019 je pro žáky ZŠ Samotišky problémový. Na základě těchto

výsledků potom bude navržena opatření, která by měla výsledky tohoto předmět zlepšit. V závěru této části jsou rozebrány řízené rozhovory se zaměstnanci školy, které poskytly k výsledkům analýzy komentář vysvětlující některé ze zjištěných výsledků. V poslední řadě jsou představeny projekty, kterou jsou vytvořeny na základě získaných dat analýzy a řízených rozhovorů. Projekty jsou vytvořeny s cílem zlepšit výsledky vyučovacích procesů na základní škole Samotišky, konkrétně v předmětu po analyzování dat této školy.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cíle práce

Na základě poznatků behaviorální ekonomie si tato práce klade za cíl představit návrhy projektů, které mohou být následně využity ke zlepšení vyučovacích procesů na základní škole. K tomu to cíli je nutné zjistit problémovou oblast, ve které tyto projekty mohou být aplikovatelné. Tato oblast bude zjištěna na základně níže uvedených metod.

Metody zpracování práce

Literární rešerše

První část práce byla zpracována pomocí literární rešerše. Zde budou představeny základy behaviorální ekonomie, její vývoj, definice aj. Čerpáno bylo ze zdrojů v oblasti behaviorální ekonomie, které byly obsahem vhodné pro vytvoření literární rešerše. Využity byly zejména odborné knihy a články v této oblasti.

Analýza vyučovacích procesů

Analýza byla provedena na základě podkladů poskytnutých základní školou ZŠ Samotišky v podobě souhrnného hodnocení na vysvědčení ve školním roce 2018/2019. Seznam je z důvodu GDPR bez jakýchkoliv citlivých informací. Analyzován byl 1. – 5. ročníky vybrané školy. Vyňati z analýzy byli žáci, kteří na základní škole absolvovali jen přezkušování. Hlavní sledovanou hodnotou byl aritmetický průměr, na jehož základě byl vybrán problémový předmět.

Řízený rozhovor

Pro upřesnění výsledků analýzy byly provedeny řízení rozhovory se zaměstnanci školy. Rozhovor se skládal ze šesti otázek. Odpovědi byly využity zejména k upřesnění výsledků analýzy a pomohly při navrhování projektu ke zlepšení výsledků vzdělávání v problémovém předmětu. Výhodou tohoto typu rozhovoru je jasná struktura, nicméně časová náročnost by nebyla vhodná pro větší množství respondentů.

Dále byl také proveden řízený rozhovor s ředitelkou školy. Otázky byly zaměřeny na názor ředitelky jako odborného pracovníka v této oblasti. Během rozhovoru byly získány potřebné informace k navržení plánovaných intervencí.

Analýza dokumentů

Pro návrh projektů bylo nutné analyzovat dokumenty vybrané školy. Jednalo se například o stavební plány, cenovou nabídku a jiné dokumenty, které k návrhům byly potřeba. Dokumentace byla poskytnuta vybranou školou a opět zde nejsou zveřejněny žádné citlivé informace. Na základě analýzy těchto dokumentů byly navrženy projekty, které byly zacíleny na zlepšení vyučovacích procesů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE

Behaviorální ekonomie obecně využívá poznatky ze společenských věd a zejména z psychologie. Z realistických předpokladů o tom, jak člověk myslí, cítí a jedná, vyžaduje znalost z výzkumu zaměřeného na rozhodování, velkou roli hraje také sociální psychologie. Vytváří předpovědi, které lze zkoumat v laboratoři nebo v terénu. Terénní experimenty jsou oblíbené tam, kde výzkum provádí v kontextu skutečného života. Například výzkum může pozorovat zemědělské komunity, aby prozkoumaly faktory, které jsou základem kooperativního chování. (Cor, Plagnol, 2018, s. 7)

Dle autorů Buchtelová, Hocková, Vochoč (2014, s. 267) je behaviorální ekonomie poměrně mladý obor, jež spojuje ekonomické hypotézy s dalšími vědami jako např. psychologie, sociologie a jimi podobnými. Hlavním úkolem této disciplíny, bylo hned od začátku posunout ekonomické teorie hlavně po psychologické stránce blíže k realitě. Díky přesvědčivým výsledkům se začíná více uplatňovat především ve veřejné politice. Využitím těchto poznatků: jak mysl, mozek fungují, dává zejména veřejným politikám skvělý nástroj, jak ovlivnit myšlení a chování jedinců. (Conway, 2013, s. 187)

Příklady definic:

- „Behaviorální ekonomie testuje standardní ekonomický model na lidech a sleduje, zda funguje. Pokud nefunguje, ptá se, jestli může být vylepšen nebo změněn tak, aby lépe odpovídal našemu pozorování.“ (Cartwright, 2014, s. 4)
- „Behaviorální ekonomie se zabývá tím, proč a jak lidé jednají iracionálně.“ (Conway, 2013, s. 186)
- „Behaviorální ekonomie je o porozumění ekonomickému chování a jeho důsledkům. Jde o pochopení toho, proč si někdo koupí párek v rohlíku, chodí do práce, spoří na důchod, přispívá na charitu, získává kvalifikaci, prodává staré auto, hazarduje na koňských dostizích, nemůže přestat kouřit atd. Jde také o pochopení toho, zda lidé dělají dobré nebo špatné volby a jak by jim mohlo pomoci se lépe rozhodovat.“ (Cartwright, 2014, s. 3)

1.1 Rozdíl mezi neoklasickou a behaviorální ekonomikou

Standardní neoklasický ekonomický model lidského chování je založen na několika hlavních předpokladech: jednotlivci jsou racionální, mají neomezenou vůli a jsou zřídkakdy zaměřeni samy na sebe. Dle autora Edwarda Cartwrighta tohoto jedince můžeme

nazvat také „Homo Economicus“. (Cartwright, 2014, s. 3) Ten tohoto jedince definuje jako člověka, který je racionální, vypočítavý, sobecký, má neomezenou výpočetní kapacitu a nikdy nedělá systematické chyby. I když tyto předpoklady mohou být užitečným výchozím bodem pro analýzu individuálního chování, existuje stále více důkazů o tom, že jsou nepřesnými a nereálnými zobrazeními mnoha, možná většiny jednotlivců. Ve skutečnosti se stále více akceptuje, že naopak ke standardnímu neoklasickému přístupu:

- jsou lidé ovlivňováni způsoby, kde volby jsou „zarámovány“ (např. referenční body, zisky versus ztráty, averze ke ztrátě, risk-seeking behavior, status quo. zaujatost);
- jednotlivci čelí omezením své schopnosti počítat (např. omezená racionalita, mentální účetnictví);
- lidé systematicky nesprávně vnímají nebo vůbec nevnímají skutečné náklady na jednání (např. fiskální iluze);
- lidé také čelí omezením svého „sebeovládání“ (např. hyperbolické diskontování, vánoční spořitelny, programy automatického zápisu);
- nejsou motivováni pouze vlastním zájmem, ale také představami spravedlnosti, altruismu, reciprocity, empatie, sympatie, důvěry, viny, hanby, morálky, odcizení, vlastenectví, sociálních zvyklostí, sociálních norem a mnoha dalších cílů;
- jsou ovlivňovány sociálním kontextem a procesem podle kterých (např. pravidla hlasování), jsou přijímána rozhodnutí. (Cartwright, 2014, str. 3; Alm, 2013, s. 92–94)

Vybrané anomálie

Averze ke ztrátě: Radost ze získání něčeho je menší než nespokojenost způsobená, když ztratíme to, co již vlastníme.

Současná zaujatost: Člověk je současné době netrpělivější než v budoucnosti, což jej nutí k nepřiměřené hodnotě okamžitějšího uspokojení než budoucích zisků, nakonec lituje některých svých rozhodnutí.

Status quo: Pokud je k dispozici několik možností, člověk má tendenci držet se „výchozí“, i když je to libovolná a nemusí být nutně vědomě vybrána člověkem.

Sociální preference: Nejen individuální preference (tj. to, co se nám líbí nebo nelíbí), ale také sociální preference (tj. staráme se o spravedlnost, reciprocitu, nerovnost).

Společenské normy: Člověk nechce jednat v rozporu s tím, co je ve společnosti vnímané jako sociální norma, a proto se jí snaží vyhnout.

Identita: Mnoho našich rozhodnutí je ovlivněno naším vnímáním identity a rolí. Jedinec má několik možných skupin, s nimiž se identifikuje a jeho činy lze upravit v závislosti na tom, které z těchto skupin má na mysli při rozhodování. (Ajzenman, Lopez Boo, 2019, s. 7)

1.2 Historie behaviorální ekonomie

I když se zdá, že je behaviorální ekonomie považována za nový přístup, částečně tomu tak není. Většina myšlenek této oblasti nová není. Dle autorů Závodný Pospíšil, Kozák (2013, s. 55) se tato ekonomie vrací ke kořenům té neoklasické. Považují tuto skutečnost za logickou, jelikož v dobách, kdy ekonomie byla poprvé identifikována, psychologie jako vědní disciplína ještě neexistovala. V této době se tedy i ekonomové museli zabývat psychologickými otázkami např. chování spotřebitele. Mezi teoretické základy behaviorální ekonomie můžeme částečně zařadit poznatky z knih *Bohatství národů*, *Teorie mravních citů* od autora Adama Smitha. V těchto knihách například píše: „*jedinec trpí více, pokud padá z lepší situace do horší, než si užívá postup z horší situace do lepší*“ (Smith, 2016, s. 4, Heukelom, 2014, s. 1)

Odmítnutí psychologie jako vědní disciplíny ekonomy na začátku 20. století, poněkud paradoxně začalo neoklasickou revolucí, která vytvořila teorii ekonomického chování na základě předpokladů o povaze. Prvně byl definován pojem „Homo Economicus“. Tyto poznatky vedly k jednoznačnému, i když pomalému odtržení psychologie od ekonomiky.

V první polovině 20. století se stále část ekonomů zabývala, jakým způsobem lidé přemýšlí v oblasti ekonomických otázek. Touto problematikou se zabýval zejména Vifredo Pareto a také John Maynard Keynes, nicméně v padesátých letech zájem o tuto oblast opadl. Behaviorální ekonomie i psychologie zaznamenala zásadní změnu od šedesátých let 20. století, kdy nové chápání mozku dalo vzniknout mnoha novým studiím např. paměť, řešení problémů a rozhodování. Za tento postup výzkumu psychologie, a tedy i behaviorální ekonomie mohl fakt, že ekonomové začali přijímat anomálie, jako výjimky, které nelze trvale ignorovat. (Smith, 2016, s. 5; Camerer, Loewenstein, 2002, s. 5)

V osmdesátých a devadesátých letech 20. století psychologové mění čistě ekonomické modely na psychologické, které poukazují na různé odchylky. V této době však vznikají kritiky této oblasti. Mezi významné události podporující vznik behaviorální ekonomii jistě patří především konference University of Chicago v roce 1986. (Závodný Pospíšil, Kozák, 2013, s 56)

Popularita behaviorální ekonomiky však raketově vzrostla až v posledních letech, zásluhou autorů např. Thaler, Sunstein aj. Jejich výzkumy, knihy, prezentace vedly k oživení psychologických poznatků v mnoha oblastech zahrnujících lidské chování, zejména ve veřejné politice. (Samson, 2014, s. 119)

Jak už zde bylo několikrát řečeno, behaviorální ekonomika prošla dlouhou cestu od „Velkého třesku“ Kahnemanova a Tverského seminárních práce v 70. letech 20. století. Richard Thaler a několik dalších autorů, včetně Georga Akerlofa, Colina Camerera, Roberta Franka, Georgea Loewensteina, Tom Schellinga, Roberta Shillera a Roberta Sugdena, v minulých 80. letech 20. století propagovali myšlenky na chování, ale většina ekonomů zpočátku odmítla behaviorální přístupy, zejména koncept iracionálního myšlení. Počátky behaviorální ekonomie, jak už víme, nebyly vůbec jednoduché. Dnes většina časopisů v ekonomii běžně vydává články s oblastí behaviorální ekonomie. Ve skutečnosti mají všechny takzvané „top 5“ časopisy v současné době alespoň jednoho spolueditora, který zpracovává behaviorální ekonomii. Mnoho kateder nyní nabízí doktorské kurzy v oblasti behaviorální ekonomii, včetně „raných osvojitelů“ (např. Berkeley, CalTech, Carnegie Mellon, Cornell, Harvard, Stanford a Curych). A samozřejmě, Richard Thaler obdržel Nobelovu cenu za ekonomiku za rok 2017 za stanovení základů tohoto oboru. George Akerlof, Daniel Kahneman, Tom Schelling, Robert Shiller a Jean Tirole také obdrželi Nobelovu cenu, zčásti nebo zcela za jejich klíčové příspěvky k behaviorální ekonomice. (Bernheim, DellaVigna a Laibson, 2018, s. 15)

1.3 Behaviorální ekonomie v současnosti

„Behaviorální ekonomie má krátkou historii, ale dlouhou minulost.“ Angnera (2012, s. 5). V posledních letech se tato subdisciplína stala velice populární. Atraktivní je zejména z důvodu univerzálního využití napříč mnoha oborů. S tématem behaviorální ekonomie se v současnosti můžeme setkat v různých akademických časopisech.

Mezi důležitý milník této oblasti lze zařadit Nobelovu cenu za ekonomii, kterou se svým tématem „o využití metod kognitivní psychologie v ekonomii“ získal autor Daniel

Kahneman. Jež ve svém díle zaměřil na to, proč a jak se chování mnoha lidí v reálných situacích od „ideálního Homo Economicus“ liší. (Liberální institut, 2002)

V současnosti za „boom“ behaviorální ekonomie může poděkovat zejména autorům: Richarda Thaler, který ve své knize Neočekávané chování popisuje poznatky behaviorální ekonomii, navazuje také na výzkumy Kahnemana.

K popularizaci behaviorální ekonomie napomohly také webové platformy: Behavioral Economic, Behavioural Insights Team. Tyto platformy pravidelně publikují poznatky z behaviorální ekonomie, zkoumají její vliv v různých oblastech. Poskytují také školení a kurzy v této oblasti. Platforma Behavioral economics každým rokem vydává „Návod“, který se zabývá určitou oblastí, v roce 2019 se věnoval oboru Etika a Integrace. (Behavioral Economics, © 2014 - 2020, Behavioural Insights Team, © 2020)

1.4 Metody behaviorální ekonomie

Metody behaviorální ekonomie, které jsou dnes používané a metody v jiných oblastech ekonomiky se v podstatě neliší. Hlavním prvkem výzkumů byla v počátcích behaviorální ekonomie data získávána různými experimenty. Následně ekonomové rozšířili behaviorální ekonomii o řadu metod. V současnosti se při výzkumu této oblasti využívají dostupná data, která jsou základním objemem nových příspěvků. Dále pomocí nových technologií jsou využívány metody: terénní experimenty, počítačové simulace, skenování mozku. Hlavní metoda v akademickém prostředí jsou laboratorní experimenty.

V počáteční fázi se behaviorální ekonomii spoléhala hlavně na experimenty. S pomocí těchto experimentů bylo možné jasně určit, zda se jedná o procesy standardní nebo ty behaviorální. Autor Závodný a spol. vyzdvihují fakt, že behaviorální ekonomie, která často využívá experimenty, není totéž, co experimentální ekonomie. Hlavním rozdílem je rozmanitost prvků vybraných z různých názorů, směrů atd. Vymezuje se na základě spíše psychologických poznatků než na základě výzkumných metod. Pravidla a postupy experimentální ekonomie jsou mnohdy příliš omezující pro tuto oblast. *Behaviorální ekonomie dává možnost pochopit chování spotřebitelů v situacích, které se vymykají každodennímu průměru.* (Závodný Pospíšil, Kozák, 2013, s 58)

1.5 Kritika behaviorální ekonomie

Jako žádná jiná věda se ani behaviorální ekonomie nevyhnula kritice. Autor článku „*Vývoj behaviorální ekonomie a možnost jejího uplatnění ve veřejných financích*“ Anton Vaskovskiy shrnuje tuto oblast do dvou částí. V první části poukazuje na fakt, že behaviorální ekonomie není brána jako homogenní vědní disciplína. „*Jde o soustavu nástrojů a konceptů, které se zabývají různými aspekty ekonomické volby a vyvrací etablovaná ekonomická paradigma, avšak netvoří systematický provázaný a ucelený vědní obor.*“ (Vaskovskiy, 2018, s. 72) Ve druhé části článku autor argumentuje proti této kritice. Vyzdvihuje zde hlavně nadměrnou provázanost dvou samostatných vědních disciplín: ekonomie a psychologie. Poskytuje příklady, této provázanosti, nabízí možnosti jako teorie očekávaného užitku, kde lze demonstrovat, že *jednotný model využívaný k analýze chování ekonomického subjektu nemusí být ideálním řešením, pokud nedisponuje schopností spolehlivě objasnit sledované chování a rozhodování v různých situacích.*

Na závěr své práce autor poukazuje na potenciál behaviorální ekonomie, tedy využití poznatků ekonomie a psychologie může přinést efektivnější výzkumy a nové poznatky, které povedou ku prospěchu celé společnosti (Vaskovskiy, 2018, s. 72)

2 BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ A VZDĚLÁVACÍCH INSTITUCÍCH

Dle mnoha autorů je behaviorální ekonomie spíše vedlejším oborem pro rozhodování, i když se jedná o oblast s velkým potenciálem, stále se spíše používají metody ekonomie. Na druhou stranu se již v rámci celého světa můžeme aktuálně setkat s mnohými projekty v této oblasti, jedná se o projekty zaměřené na různé oblasti, např. školství, životní prostředí, zdraví občanů atd. Nejčastější a zároveň i nejviditelnější projekty behaviorální ekonomie jsou např. úpravy formulářů, úpravy veřejného prostranství (anketní koše), nebo výzkumy na vysokých školách aj. Mnohem více je tato oblast využívána v soukromém sektoru, kde často může sloužit jako nástroj k manipulaci spotřebitelů, např. ovlivňování nakupujících v obchodech, internetové nákupy aj.

2.1 Behaviorální ekonomie ve veřejné správě

Tímto tématem se zabývali Amir (2005, s. 5) a kolektiv. Ve své práci vyzdvihují vývoj výzkumů lidského chování a jeho národy, který se za poslední dvě století nabídl mnoho důležitých postřehů. Na druhé straně kritizují veřejné politiky pro nevyužívání behaviorální ekonomie v této oblasti, i když její aplikace by mohla být úspěšná.

„Psychologie a behaviorální ekonomie dokáže ovlivnit veřejnou politiku, nicméně se v reálném životě politika spíše rozvíjí na základě ekonomie.“ (Amir a kolektiv, 2005, s. 5)

Tuto skutečnost autoři vnímají jako „smutnou“, „frustrující“, behaviorální ekonomii považují jako perspektivu.

Hlavním důvodem, proč by behaviorální vědy měly být součástí politické debaty je, že v některých případech poskytují jiný pohled na věc, která se výrazně liší od ekonomiky. Nejvýznamnější rozdíl souvisí s předpoklady racionality. Zatímco ekonomika předpokládá, že jednotlivci a organizace jsou racionálními agenty, behaviorální věda tomu tak není.

Ve skutečnosti byla velká část práce v oblasti behaviorálního rozhodování zaměřena na empirické prokazování odchylek od racionality způsobené kognitivními a vnímavými aspekty lidské architektury. Podobně se hodně práce v behaviorální ekonomice zaměřilo na zmírnění těchto předpokladů v rámci standardních ekonomických nástrojů.

Hlavním nedostatkem tradičních ekonomických modelů je, že příliš mnoho předpokládají o schopnostech lidí rozhodovat racionálně. (Chetty, 2015, s. 1–5)

2.1.1 Příklad behaviorální ekonomie ve veřejné správě

Výběr daní ve Velké Británii

Behavioral Insight Team provedl experiment zaměřený na aplikaci poznatků z behaviorálních věd při výběru daní ve Velké Británii. Tamní daňový úřad, v době experimentu dosahoval až 70% úspěšnosti u inkasování opožděných plateb prostřednictvím upomínek formou dopisu. Cílem projektu bylo maximalizovat účinnost „dopisního“ řešení. Experiment byl proveden formou kontrolních dopisů, které byly zaslány daňovým poplatníkům (140 tis.), některým byl zaslán dopis bez žádné sociální normy a některým dopisy s behaviorálními prvky, konkrétně větou: „9 z 10 Britů platí své daně řádně a včas.“ Některé z nich zmiňovaly, že většina jedinců v okolí adresáta již tento svůj závazek uhradila. Projekt vykázal nárůst až o 15procentních bodů oproti kontrolnímu dopisu. (Vaskovskiy, 2018, s. 69–70)

2.2 Behaviorální ekonomie ve vzdělávacích institucích

Jeden z prvních vědců, který studoval vztah mezi vstupy do vzdělávacího procesu a studiem byl James Colman v 60. letech 20. století. Od té doby byla věnována velká pozornost statistické analýze tohoto vztahu, která vedla k formalizaci funkce produkce vzdělávání. Výzkum přibližuje vztah výstupu výrobního procesu vzdělávání – výkon studenta (A), měřeno např. na standardizovaných testech nebo dosaženého vzdělání k individuálním schopnostem a schopnostem studenta (μ), jakož i rodině (F), škole (S) a „peer“ vstupům (P). Časové období „0“ je období před vstupem do školy a období „1“ a „2“ být prvním a druhým rokem školy. Produkce výsledků může být popsána následovně:

$$A_1 = g_0(F_0, \mu); \quad A_2 = g_1(S_1, P_1, F_1, F_0, \mu)$$

- F – trvalé ekonomických a mentální zdrojů rodiny;
- S – např. velikost třídy a kvalita učitele;
- P – kvalita studentské vrstevnické skupiny;
- μ - schopnost učení se.

Ve svém článku autor Alexander Koch a kolektiv zdůrazňují důležitost tzv. „Soft skills“, tedy měkkým dovednostem. Mezi ně řadí také funkci produkce vzdělávání. Dále uvádí příklady měkkých dovedností a investice z pohledu behaviorální ekonomiky:

- **konkurence a genderové rozdíly** – např. dle výzkumu (Pope, Syndor) více chlapců než dívek získává vysoké skóre v matematice;
- **sebekontrola** – např. nezanedbatelná část studentů vyvíjí nedostatečné úsilí nebo odkládá důležité úkoly (příprava na zkoušky, příprava seminárních prací), později toho litují;
- **vnější a vnitřní motivace** – ve školním kontextu mohou vnější pobídky pramenit buď z peněžních nebo nepeněžních odměn, nebo ze stupňů a hodnocení, vnitřní pobídkou jsou např. zvědavost a radost z učení. (Koch a kolektiv, 2014)

2.2.1 Příklady behaviorální ekonomie ve vzdělávacích institucích

Příklady behaviorální ekonomie na základě „Soft skills“. Jedná se spíše o navození atmosféry školy, vedení žáka v jako součásti kolektivu, motivace aj. Často se v této oblasti setkáváme s intervencemi myslí, pracování s hodnotami žáků, posílení vnímání žáků v oblasti kolektivu i vlastního vývoje.

- **Stanovení smyslu učení** – jedná se o metody, které lze zejména v prostředí středních využít škol, v tomto případě je k dispozici mnoho „zásahů do myslí“ pro zlepšení výsledku studentů. Ukázalo se například, že zavedení „účelu učení“ bylo účinné u studentů v devátém ročníku základních škol a prvních dvou ročníků středních škol. Účelem učení je „cíl, který je motivován příležitostmi prospívat sobě samému a potenciálem mít nějaký vliv nebo spojení se světem mimo sebe“ a začleněný do této definice je „zaměření na motiv nebo zdůvodnění cíle (např. „pomáhat lidem“, spíše než ohledně obsahu cíle, např. „být technikem“). (Yeager a kolektiv, 2015, s. 560).
- **Intervence růstu myslí** – tato metoda je opět vhodná spíše pro studenty středních škol, v rámci základních škol mohou být také použity, nejsou však v tomto případě konkrétněji zmapovány. Nejzkoumanějšími metodami behaviorální ekonomie pro studenty středních škol jsou intervence v myšlení. Tyto metody mohou být použity ještě před začátkem střední školy. Koncept „růstového myšlení“, jak je tato metoda také nazývána a zásahy určené k jeho vstřípení byly vyvinuty Carol Dweck. Autorka popisuje víru jednotlivce ve schopnost zvyšovat jeho inteligenci. Cílem této intervence zaměřené na růst je zvýšit touhy studentů přijímat výzvy a posílit jejich vytrvalost. Toho chce docílit zamezením přisuzování, že akademické boje

a neúspěchy znamenají, že člověk není „chytrý“. (Walton, Dweck & Greene, 2016, s. 375).

- **Intervence zaměřené na hodnoty** – tento typ intervence je specificky zaměřen na menšiny studentů ve třídě i v rámci celé školy, kteří by na základě negativních stereotypů mohli cítit nedostatek příslušnosti ke škole. *„Posílením osobních hodnot a prožíváním pocitu solidarity s ostatními, kteří v minulosti zažili stejné problémy, je posílena představa, že studenti jsou více než negativní stereotypy“* (Aguilar, Walton a Wieman, 2014, s. 47). Mezitím má tato specifická metoda silný potenciál pro vytvoření lepších výsledků pro ženy a menšiny. V kombinaci s intervencí na růstový názor tento program ukazuje, že úroveň na střední škole je prostředím, ve kterém mohou být takovéto „pošťouchnutí“ cenným přispěvatelem ke zlepšení výkonu studentů.

Výzkum této oblasti behaviorální ekonomie se také zabývá specifickou skupinou studentů posledních ročníků středních škol, kteří se podceňovali ve výběru vysokých škol. Jedná se o výzkum autorů Hoxbyho a Turnera, kteří zkoumali vysoce výkonné studenti z prostředí s nízkými příjmy. Tito studenti obvykle hlásí na méně výběrové vysoké školy, přestože se svými výsledky mohou hlásit do lepších škol“ (Lavecchia, Liu & Oreopoulos, 2014, s. 12). Tento jev může vysvětlit několik faktorů, ale všechny pramení ze skutečnosti, že studentům, kteří patří do této specifické skupiny, obvykle chybí osobní zkušenosti s vysoce výběrovými školami, často mohou mít mylné vyobrazení těchto škol. Mohou být vedeni k přesvědčení, že taková úroveň je pro ně nepřístupná. Za účelem boje proti tomuto vnímání byla náhodně vybrána skupina 39 tisíc studentů ve Spojených státech do léčebné nebo kontrolní skupiny. Léčebná skupina obdržela balíček informací o selektivních školách a pokyny a povzbuzení, aby se na takové školy přihlásily, zatímco kontrolní skupina tyto informace neobdržela. Výsledky intervence byly povzbudivé, studenti skupiny léčebných skupin se přihlásili na více vysokých škol. Kromě toho studenti, kteří se rozhodli zapsat na výběrové vysoké školy, vytrvali v přísnějších akademických podmínkách ve stejném tempu jako jejich vrstevníci na méně selektivních školách, *„což naznačuje, že vysoce úspěšní studenti s nízkými příjmy, kteří byli ponouknuti se přihlásit a zapsat do výběrových vysokých škol s pomocí této intervence, nebyly nepřipravení“* (Lavecchia, Liu, & Oreopoulos, 2014, s. 44). Tento zásah byl zjevně účinný, za cenu prostého zaslání balíčku informací mohou být studenti postrčeni k ucházení se o více kvalitní a výběrové vysoké školy, na nichž mohou uspět, a být lépe připraveni na

úspěšnou kariéru. V tradičním ekonomickém modelu s dokonalými informacemi by si studenti měli být vědomi výhod plynoucích z výběru kvalitní vysoké školy. Odeslání balíčku informací, jako je ten, který je popsán v tomto příkladu, by bylo zbytečné. Jak však výsledky této intervence dokazují, studenti nemají dokonalé informace. Potřebují „postrčit“, aby byli vedeni směrem k náročnějším cestám, které je lépe připraví na jejich budoucnost.

Please send any queries to:
Department for Education
Sanctuary Buildings
Great Smith Street
London
SW1P 3BT

www.education.gov.uk/help/contactus/dfe

[full name]
[House number]
[Street]
[Town / City]
[Postcode]

A message from Rachel Prescott, currently studying at University of Bristol

Dear [firstname]

You may have received a letter from Ben, a student at the University of Bristol, congratulating you on your fantastic GCSE results. I'd like to add my congratulations! I am also studying at the University of Bristol – and wanted to follow up Ben's letter by reminding you that, with the grades you have achieved, you have more options open to you than most.

When I received my GCSE results in 2010, I had good grades and wanted to continue my education, but had no idea where to start looking. I decided to apply to university and after doing some research online and attending several open days I realised that there are so many opportunities to study at prestigious universities for students who have achieved grades like yours and mine.

I remember how difficult it was to choose a University. Each one is so different and you'll have many things to consider when deciding, such as the type of courses they offer and where they are based. The majority of people assume that the more prestigious universities are the most costly. This is not necessarily true, as these universities often provide larger grants or bursaries (money you are given and don't have to pay back) and government maintenance loans are more generous if you do choose to live away from home. I now live 200 miles from home, but have not suffered financially for doing so.

It's a very exciting time – but also important as the choices you make will affect your future. I would advise you to do plenty of research, visit open days and speak to students and lecturers. To remind you of the websites that can help, <http://university.which.co.uk/> gives you honest advice about different places you could choose, www.gov.uk/student-finance and www.moneysavingexpert.com/students/student-loans-guide can help with any financial questions you may have.

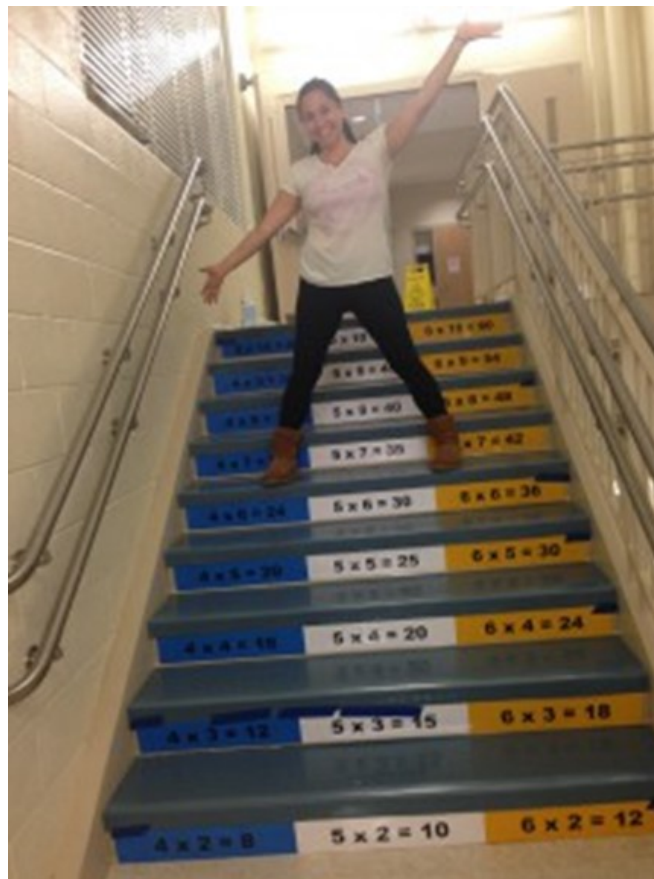
I hope this letter helps you to realise that you've a great future ahead of you.

Yours sincerely,

Obrázek 1 – Příklad dopisu studentům (zdroj: Behavioural Insights Team, © 2020)

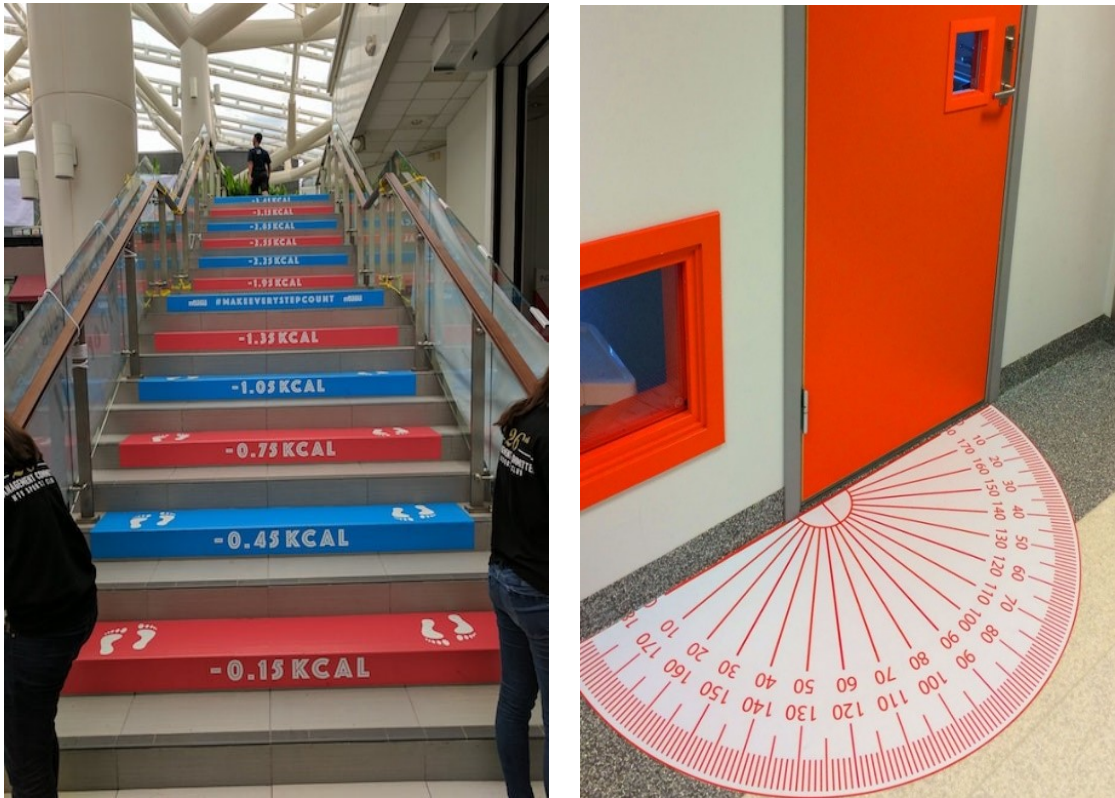
Další příklady využití behaviorální ekonomie – za pomoci předmětů, nástrojů

Naučné schody – Americká učitelka Rachel Orgel z Beverly Farms Elementary School vytvořila na schodech své školy naučné popisky. Vytvořila několik verzí, a to v návaznosti na ročníky školy, které se u schodů nacházely. V tomto případě vytvořila příklady násobilky. Pro jiné ročníky vytvořila zřetelná cvičení pro žáky mateřské školy, zlomky, fráze aj.

Obrázek 2 – Naučné schody (zdroj: Beverly Farms Elementary School © 2020)

Jako dalším příkladem využití behaviorální ekonomie ve školství mohou být např. motivační schody“. Technologická univerzita v Singapuru níže na obrázku bojuje s obezitou žáků chytrým způsobem a snaží se je motivovat pro zvýšení užívání schodů a snížit tak riziko obezity na škole. Dalším příklad představuje úhloměr pod dveřmi.

Obrázek 3 – 4 – Příklady behaviorální ekonomie ve škole (zdroj: NTU, © 2020)

3 ŘÍZENÍ A SPRÁVNÍ PROCESY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Tato kapitola se bude zabývat řízením a správními procesy na základních školách v České republice, z tohoto důvodu je nutné si definovat pojmy: základní škola, dále představit úroveň školy, která v této práci bude sledována, její dělení a také představit legislativu, kterou je škola vázána.

Školský zákon definuje následující druhy stupňů vzdělávání na úrovni základního vzdělávání, a to na stupeň základního vzdělání a stupeň základů vzdělání. První z termínů představuje úspěšné ukončení vzdělávacího programu základního vzdělávání (základní škola, část víceletého gymnázia atd.). Druhý termín se vysloveně vztahuje na žáky, kteří ukončí vzdělávací program základní školy speciální. Jedná se o žáky, kteří nebudou moci naplnit podmínky rámcového vzdělání pro základní školy. (Valenta, 2019, s. 76)

Mezi základní typy škol v České republice řadíme:

- mateřská škola
- základní škola
- střední škola (podle typu, délky, zaměření)
- konzervatoř
- vyšší odborná škola
- základní umělecká škola
- jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky.

Školy lze dělit také z pohledu zřizovatele, a to do dvou kategorií, a to na:

- **veřejné zřizovatele** – jedná se školy, jejíž postavení je upraveno právními předpisy veřejného práva (stát, kraj, obec a dobrovolný svazek obcí)
- **neveřejné zřizovatele** – registrované církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, ostatní právnické osoby a fyzické osoby).

Školy zřízené veřejnými zřizovateli jsou obvykle v právní formě příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby. (MŠMT, 2020)

Oblast školství je v České republice spravována formou, zákonů, koncepčních dokumentů, vyhlášek aj. mezi základní řadíme:

- Listina základních práv a svobod
- Úmluva o právech dítěte
- Bílá kniha (Národní program vzdělávání v ČR)
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje v ČR 2015-2020
- Organizace vzdělávací soustavy ČR
- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
- Strategické dokumenty krajů – rozvoj vzdělávání v daném vybraném kraji ČR
- Rámcové vzdělávací programy (PV, ZV, G). (Puhrová, 2017)

3.1 Správní řízení a procesy základní školy

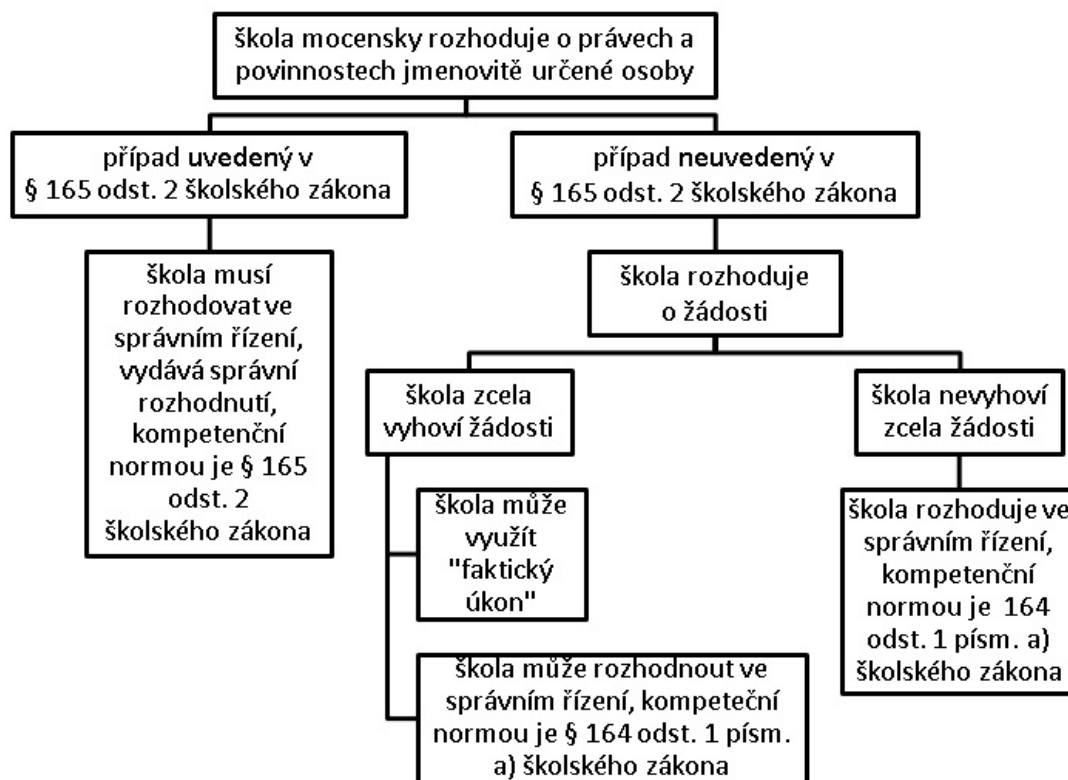
V České republice v oblasti správního řízení škol není vysloveně ustanoveno, na které rozhodování se vztahuje správní řád. Ve svém článku doktorka Puškinová (2017) popisuje systém rozhodování školy, kde je nutné případy, na které se vztahuje správní řád vyvodit z obecných pravidel formulovaných správním řádem.

Uvádí zde povinnost rozhodovat na základě správního řádu v případech, kdy škola mocensky rozhoduje o právech a povinnostech jmenovitě určených osob. Jedná se například o povolení odkladu povinné docházky, přijetí k základnímu vzdělávání aj. Jedná se o působnost vykonávanou v oblasti veřejné správy a z toho důvodu musí být upraven správním řádem, bez ohledu na osobu zřizovatele.

Ve svém článku doktorka také zdůrazňuje použití správního řádu nejen na případy uvedených v případech uvedených v § 165 odst. 2 školského zákona. Jedná se v tomto případě jen o demonstrativní výčet případů, z něhož plyne, že nelze podřadit pod ustanovení § 165 odst. 2 školského zákona. Mluvíme například o rozhodování o povolení individuálního vzdělávacího plánu nebo vyhovění žádosti o odklad povinné školní docházky. I zde se však správní řád použije. Norma, která upravuje případy, kdy se nejedná o případy uvedené v ustanovení § 165 odst. 2 školského zákona, je ustanovení § 164 odst. 1 písm. a) školského zákona. Toto ustanovení zakotvuje rozhodování ředitele ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak. Jako příklad doktorka uvádí žádost o individuální vzdělávací plán, kdy tato žádost může být vyřízena tím, že škola svým ředitelem rozhodne, že se žákovi povoluje vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu („kladné“ správní

rozhodnutí), proti, kterému lze použít opravné prostředky (odvolání aj.), nebo přistoupením k „faktickému úkonu“, kdy je vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu žákovi fakticky umožněno. (Puškinová, 2017)

Schéma rozhodování

Obrázek 5 – Schéma rozhodování (zdroj: Puškinová, 2017)

Rozhodování ředitele o právech a povinnostech v oblasti státní správy v těchto případech:

Ředitel má právo, povinnost dle školského zákona, §165 odst. 2:

- a) *zamítnutí žádosti o povolení individuálního vzdělávacího plánu podle § 18 a zamítnutí žádosti o přeřazení žáka nebo studenta do vyššího ročníku podle § 17 odst. 3,*
- b) *přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání podle § 34 a ukončení předškolního vzdělávání podle § 35, zařazení dítěte do přípravného stupně základní školy speciální podle § 48a, zařazení dítěte do přípravné třídy základní školy podle § 47,*
- c) *zamítnutí žádosti o odklad povinné školní docházky podle § 37,*
- d) *převedení žáka do odpovídajícího ročníku základní školy podle § 39 odst. 2,*

- e) přijetí k základnímu vzdělávání podle § 46, přestupu žáka podle § 49 odst. 1, převedení žáka do jiného vzdělávacího programu podle § 49 odst. 2 a zamítnutí žádosti o povolení pokračování v základním vzdělávání podle § 55 odst. 2,
- f) přijetí ke vzdělávání ve střední škole podle § 59 a následujících, vyšší odborné škole podle § 93 a následujících a v konzervatoři podle § 88,
- g) zamítnutí žádosti o přestup, změnu oboru vzdělání, přerušeni vzdělávání a opakování ročníku podle § 66 a 97,
- h) zamítnutí žádosti o pokračování v základním vzdělávání podle § 55 odst. 1,
- i) podmíněné vyloučení a vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení podle § 31 odst. 2 a 4,
- j) zamítnutí žádosti o uznání dosaženého vzdělání podle § 70 a 100,
- k) povolení a zrušení povolení individuálního vzdělávání žáka podle § 41. (Česká republika, zákon 561/2004 Sb.)

Ve své další publikaci doktorka Puškinová se spoluautorem Rigel (2017, s. 27) shrnuje, použití správního řádu následovně:

- správní řád upravuje postup v průběhu činností správních orgánů veřejné správy nejen v rámci správního řízení, ale i v rámci činností, které nejsou správním řízením;
- pokud školský zákon stanoví jiný postup, použije se přednostně.

3.2 Příklady správního řízení v praxi škol

Agendu škol bychom mohly rozdělit na dvě hlavní části: pedagogickou a část správní. Správní řízení ve školách a školských zařízeních je velice obsáhlou kapitolou. Školy často komunikují s mnoha druhy adresátů, v mnoha různých situacích. Zjednodušeně můžeme správní řízení dělit na správní řízení v rámci hlavní činnosti školy, tedy vzdělávání. Jedná se například o přijetí žáků ke vzdělání, podmíněné vyloučení, povolení k odkladu povinné školní docházky aj. Do další kategorie můžeme zařadit pracovně právní vztahy školy. Tedy správní řízení při výběru zaměstnanců školy a úpravu jejich náplně práce. Jako poslední kategorii můžeme uvést správní řízení vůči cizím osobám, tj. právnické osoby, se kterými školy jednají v rámci vedlejší činnosti nebo v provozních otázkách. Příkladem mohou být výběrová řízení při nákupu pomůcek ke vzdělávání aj. Tato kapitola se bude předně

zabývat kategoriemi dotýkající se přímo hlavní činnosti školy. Bude představeno jen několik příkladů správních řízení škol z důvodu obsáhlosti této oblasti.

3.2.1 Pedagogická agenda – příklad

Na začátku této podkapitoly je nutné vysvětlit pojmy, zejména ze školského prostředí. A hlavně také rozdíly mezi některými pojmy např. Rámcový vzdělávací program a Školní vzdělávací program.

„Rámcové vzdělávací programy stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, a to všeobecného a odborného podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví. Podmínky ochrany zdraví pro uskutečňování vzdělávání stanoví ministerstvo v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví.“ (Česká republika, zákon 561/2004 Sb.)

„Školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž je podle § 3 odst. 2 vydán rámcový vzdělávací program, musí být v souladu s tímto rámcovým vzdělávacím programem; obsah vzdělávání může být ve školním vzdělávacím programu uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva (například modulů).“ (Česká republika, zákon 561/2004 Sb.)

Hlavní nástrojem ředitelů, kterým lze ovlivnit kvalitu vzdělávání ve svých školách je Školní vzdělávací program, tj. ŠVP. Tento program vytvářejí ředitelé škol nebo školských zařízení samy. ŠVP vycházejí z rámcových vzdělávacích programů a ředitelé se jím musí řídit. Tyto programy musejí být vyvěšeny na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení. Do tohoto školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno. (Česká republika, zákon 561/2004 Sb.)

Koordinátorem této oblasti je zejména Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které poskytuje mnoho informací, metodik aj. Dalším důležitým orgánem v této oblasti je Národní ústav pro vzdělávání tj. NÚV. *„Národní ústav pro vzdělávání má na starosti tvorbu rámcových vzdělávacích programů a pomáhá školám s vytvářením vlastních vzdělávacích programů i s jejich zaváděním do výuky.“ (NÚV, 2020)*

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
pro základní vzdělávání

BAREVNÁ ŠKOLA

Základní škola Komenského I, Zlín, Havlíčkovo nábř. 3114, příspěvková
organizace

Obrázek 6 – ŠVP ZŠ Komenského I, Zlín (zdroj: ZŠ Komenského, 2020)

ŠVP může např. obsahovat kapitoly:

- Identifikační údaje
- Charakteristika školy
- Pravidlo pro zařazování žáků do tříd
- Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce
- Spolupráce se zákonnými zástupci
- Školská rada
- Charakteristika ŠVP
- Zaměření školy
- Vztahy a komunikace

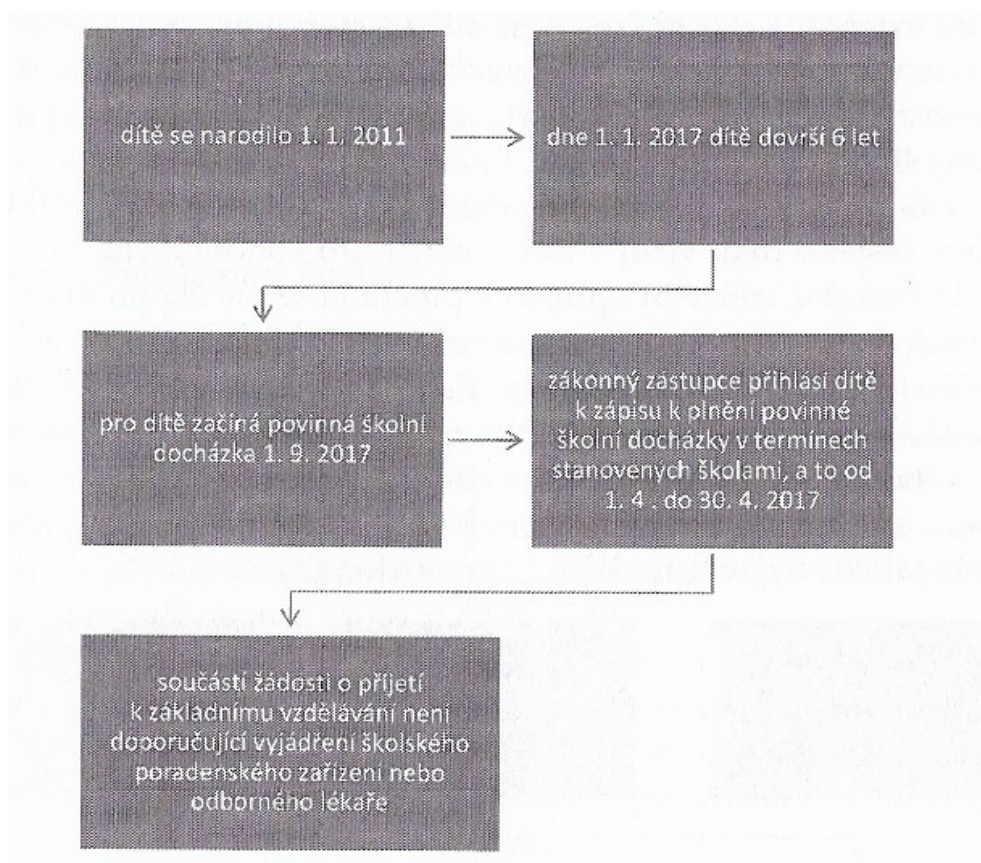
- Vzdělávání, vzdělávání žáků se speciálními potřebami, mimořádně nadaných žáků aj. (ŠVP ZŠ Komenského I, Zlín)

3.2.2 Správní agenda – příklad

Přijetí/ zamítnutí k základnímu vzdělávání

Mezi základní příklad správní agendy na základních školách je přijetí nebo také nepřijetí žáka k základnímu vzdělávání. Toto správní řízení podléhá §46 školského zákona a je zahájeno na základě zákona.

Dle školského zákona povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šesti let, pokud není povolen odklad. Ten může být povolen na základě vyjádření školského poradenského zařízení nebo odborného lékaře.

Obrázek 7 – Schéma povinná školní docházka (zdroj: Puškinová, Riegl, 2017)

Další příklady správního řízení v praxi škol:

- Nepovolení opakování ročníku
- Povolení individuálního vzdělávání žáka

- Snížení, prominutí úplaty za zájmové vzdělávání aj. (Puškinová, Rigel, 2017, s. 311-313)

3.3 Financování základních škol

Školy a školská zařízení zřizované obcemi a krajem jsou financovány ze dvou zdrojů:

- státní rozpočet – stát přispívá školám na přímé výdeje (hlavní kapitolou jsou platy učitelů) formou účelových dotací
- daňové příjmy krajů, obcí – zřizovatelé (obec, kraj) přispívají školám na provozní výdaje.

Za finanční hospodaření školy nebo školského zařízení zodpovídá ředitel, který návrh rozpočtu projednává se zřizovatelem a se školskou radou. Financování škol a školských zařízení ze státního rozpočtu upravuje zákon č. 561/2004 Sb. §160. (Polzová, 2017)

V minulosti docházelo v rámci financování ke kritice v oblasti financování ze státního rozpočtu zejména rozdílů financí škol s nízkou kapacitou žáků, také rozdíly mezikrajské. V návaznosti na tyto kritiky, byla vytvořena reforma financování regionálního školství účinná od 1. ledna 2020.

Reforma financování regionálního školství

V roce 2020 přichází v oblasti vzdělávání k změně financování v regionálním školství, která by měla zajistit narovnání systému rozdělování peněz, a zkvalitnit vzdělávání na regionální úrovni. V praxi se bude jednat o snížení administrativní náročnosti a jasná pravidla pro ředitele, dále také předvídatelnost systému.

Současnému systému dle MŠMT chybí objektivní specifika v jednotlivých krajích, která by vyrovnávala rozdíly jako např. rozdílné velikostní struktury škol, rozdílné procentní zastoupení žáků atd. Kritizován je také princip „financování na žáka“ a absenci jiných principů, dále velký rozptyl normativů mezi jednotlivými kraji, také jejich nepředvídatelnost. Problémy vidí také v oblastech nenárokových složek platu, změny počtu žáků a následné snížení v oblasti odměňování zaměstnanců aj.

V návaznosti na tyto nedostatky byla vytvořena reforma, jejíž základní principy by rozdíly měla snížit.

1. Větší míra centralizace při financování (náhrada části systému republikových a krajských normativů) – stanovení centrálního systému normativů. Tento krok sníží rozdíly mezi kraji a zajistí rovnost financování.
2. Změna systému normativního financování pedagogické práce ve vybraných druzích škol zřizovaných ÚSC. Stanovení maximálního rozsahu vzdělání, přímé pedagogické činnosti hrazených ze státního rozpočtu. Tento krok zajistí transparentnost a předvídatelnost.
3. Pravdivost, úplnost a správnost bude sloužit pro stanovení části rozpočtu školy.
(MŠMT, © 2020)

	MŠ	ZŠ	SŠ	ŠD	Konz.	VOŠ	ZUŠ
MŠMT	<u>NORMATIV NA PEDAGOGICKÉHO PRACOVNÍKA</u>					Oborový normativ na studenta	Oborový normativ na žáka
	Objem platových tarifů podle vykázaných údajů						
	Normativ ostatních nárokových složek platů /1 pedagoga						
	Normativ nenárokových složek platu /1 pedagoga						
	Opravný koef. zohledňující naplněnost běžných tříd a oddělení						
Opravný koef. zohledňující inkluzi v běžných třídách a odděleních							
KRAJSKÝ ÚŘAD	REZERVA						

Obrázek 8 – Vzor výpočtů normativů (zdroj: MŠMT, © 2020)

Jako další prostředek mimo dotace ze státního rozpočtu školy mohou využít i jiné zdroje financování své činnosti, zaměstnanců aj. Většinou se jedná o dotace, které jsou využity v konkrétních programech např. dotace MŠMT, dotace ze strukturálních fondů Evropské unie. V rámci školství se zejména jedná o dotace z operačních programů VVV a IROP. Tyto dotace jsou převážně využívány, jako doplňková formu financování, školy se těchto

programů mohou zúčastnit dobrovolně z vlastního zájmu. Finance může školám poskytnout i zřizovatel. Ten běžně zajišťuje chod těchto škol.

3.4 Malotřídní základní školy

Na základě zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) je v českém vzdělávacím systému možné zřízení školy, která je tvořena jednou, dvěma či více třídami. Malotřídní škole není přímo definována v tomto zákoně, ale obecně můžeme školu definovat jako „o takové základní školy, v nichž jsou alespoň v jedné třídě vyučování společně žáci z více ročníků.“ (Průcha, 2001, str. 52)

Tento typ školy lze organizovat pouze na prvním stupni. Ve většině případů se jedná o školy na venkově nebo v obcích s nízkým počtem obyvatel. Organizačně si nijak jinak neliší od plně organizované školy, maximálně v organizaci výuky, užití metod vyučování aj.

V dnešní době se malotřídní školy nachází v obcích, v nichž je z hlediska demografického vývoje nižší počet žáků, i ve spádovém obvodu, a škola nedosáhne do státem určeného minima pro zřízení samostatného ročníku. Můžeme tedy říci, že se jedná o školy venkovské. (Trnková, 2010, s 152)

Řízení malotřídní školy

S většinou malotřídních škol se můžeme setkat spíše ve venkovních regionech, kde je dlouhodobě problém s počtem obyvatel, a tedy i počtem žáků. Dalším důvodem mohou být i chybějící prostory pro zřízení školy. S nízkým počtem žáků tyto školy mohou mít jen velmi omezený počet zaměstnanců, řízení tohoto typu školy má proto svá specifika.

Autorka Trnková rozděluje činnosti řízení ředitelů malotřídních škol na činnosti týkající se administrativy, činnosti ekonomické agendy a komunikace.

- **Administrativa** – administrativa, statistiky, BOZP, pošta, vnitřní směrnice, zpracování dokumentace, správní řízení, požární ochrana, pracovní smlouvy, spisová dokumentace, legislativa, výroční zprávy, zápis z porady, zápis žáků, kronika, archiv, matrika.
- **Ekonomická agenda** – ekonomika, rozpočet a kontrola, podklady mezd, objednávání pomůcek, podklady pro účetnictví, vyřizování faktur, žádání dotací, vedení účetnictví, pokladna, inventury, ONIV (ostatní neinvestiční výdaje).

- **Komunikace** – komunikace se zřizovatelem, komunikace s partnery, komunikace a prezentace, sponzoring, jednání s úřady, ICT, zastupitelstvo, marketing a informování. (Trnková, 2010, s. 153)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA VYBRANÉ ŠKOLY A JEJICH VYUČOVACÍCH PROCESŮ

V této kapitole budou představeny informace o základní škole. Konkrétní údaje: typ školy, počty žáků, počty tříd. Dále budou představeny data získaná ze Základní školy Samotišky v rámci jejich vyučovacích procesů a následně budou vyhodnocena k účelům analýzy. V poslední části bude vyhodnocen dotazník pedagogických zaměstnanců vybrané školy. Data, ze kterých bylo čerpáno, budou uvedena jako příloha č. I.

Pro sběr dat vyučovacích procesů byl vybrán školní rok 2018/2019.

4.1 Vybraná základní škola

ZŠ Samotišky je malotřídní základní školou ve stejnojmenné obci nedaleko města Olomouce. Jedná se o školu se čtyřmi třídami 1. až 5. ročníku, kde 4. a 5. ročník je spojen v jedné třídě. Počet žáků na škole ve sledovacím období byl 74.

Třídy a počty žáků pro školní rok 2018/2019

Ve školním roce 2018/2019 škola vykazovala 74 žáků ve čtyřech třídách, 4. a 5. ročník pro nedostatečnou kapacitu žáků i chybějícím prostorám školy musel být sloučen. V případě sloučení jsou třídy v počtu žáků zhruba vyrovnané. Počty se pohybují průměrně kolem 20 žáků ve třídě. Základní škola Samotišky je kmenovou školou i pro žáky žijící v zahraničí. Tito studenti celoročně školu nenavštěvují, dojíždějí pouze na pravidelné přezkoušení, proto byli z celkového počtu žáků vyloučeni. Žáci jsou přezkušováni pouze v českém jazyce, dalších předmětů se přezkoušení netýká, z tohoto důvodu jsou vyloučeni z výpočtů. Podklady analýzy budou následně využity v návrhu projektu, ve kterém budou využity behaviorální prvky, tak aby ve vybraném vyučovacím procesu došlo ke zlepšení.

Tabulka 1 – Počty žáků ve vybrané škole (zdroj: vlastní zpracování, data: vybraná škola)

Počet žáků	
1. třída	17
2. třída	19
3. třída	17
4. třída	11
5. třída	10

pozn. Modrá barva v tabulce číslo 1 znázorňuje sloučení ročníků do jedné třídy.

Zaměstnanci vybrané školy

Na základní škola Samotišky je zaměstnáno pět pedagogických pracovníků a dva vychovatelé školní družiny. Část zaměstnanců může mít v rámci svého zaměstnání více funkcí, např. v případě vychovatele, který je také asistentem pedagoga. Pedagogičtí pracovníci mají odpovídající vzdělání a nadále se vzdělávají formou různých školení. Škola je také součástí několika vzdělávacích projektů a snaží se vytvářet zdravé a inspirativní prostředí pro své žáky.

Tabulka 2 – Zaměstnanci vybrané školy (zdroj: vlastní zpracování, data: vybraná škola)

Počet zaměstnanců vybrané školy	
pedagogičtí pracovníci	5
vychovatelé	2
provozní pracovníci	2

4.2 Analýza vyučovacích procesů

Vyučovací procesy budou sledovány v 1. – 5. ročníku školy v celkovém počtu 74 žáků. Analýza bude zaměřena na hlavní předměty: český jazyk, matematika. Tyto předměty byly vybrány z důvodu vyučování v každém ročníku, také z důvodu jejich náročnosti a vyvíjející se tendenci vyučování. Cílem analýzy je zjistit, který z předmětů je problémový a jaká je jeho tendence změny napříč ročníky. Výstup této analýzy bude sloužit jako podklad pro návrh projektu ke zlepšení vybraného předmětu. V obou předmětech budou sledovány hodnoty: aritmetický průměr, modus, medián.

4.2.1 Český jazyk

Na základní škole Samotišky v předmětu Český jazyk hodnota celkového aritmetického průměru vykazovala hodnotu 1,33. Nečastější i střední hodnota (modus, medián) tohoto předmětu v celkové rekapitulaci byla v obou případech stejná, hodnota 1. Téměř ve všech případech modus i medián vykazovaly hodnotu 1, nicméně v případě 4. ročníku tato hodnota stoupla na hodnotu 2. I aritmetický průměr v tomto ročníku byl vyšší v hodnotě 1,82. Rozdíl oproti celkovému průměru tady činil o 0,49 horší hodnotu.

Tabulka 3 – Výsledky ČJ (zdroj: vlastní zpracování, data: ZŠ Samotišky)

Český jazyk			
	μ	modus	medián
1. ročník	1,1764	1	1
2. ročník	1,1111	1	1
3. ročník	1,0588	1	1
4. ročník	1,8181	2	2
5. ročník	1,5000	1	1,5
Celkem	1,3328	1	1

Vysvětlivka: μ – aritmetický průměr.

4.2.2 Matematika

V předmětu Matematika žáci v celkovém součtu vykazovali aritmetický průměr ve výši 1,2. Modus i medián ve všech případech vykazovaly hodnotu 1. V žádném případě třídy aritmetický průměr nepřekročil hodnotu 1,4. Třída s průměrem nejbližší této hodnoty byla 2. třída s hodnotou 1,37. Rozdíl mezi celkovým aritmetickým průměrem a aritmetickým průměrem 2. ročníky činí pouze 0,17.

Tabulka 4 – Výsledky M (zdroj: vlastní zpracování, data: ZŠ Samotišky)

Matematika			
	μ	modus	medián
1. ročník	1,1764	1	1
2. ročník	1,3684	1	1
3. ročník	1,0588	1	1
4. ročník	1,2727	1	1
5. ročník	1,1000	1	1
Celkem	1,1952	1	1

Vysvětlivka: μ – aritmetický průměr.

4.3 Souhrn

Tabulka 5 – Souhrn (zdroj: vlastní zpracování, data: ZŠ Samotišky)

Souhrn		
	μ celkem	μ nejhorší (ročník)
Český jazyk	1,3328	1,8181 (4. ročník)
Matematika	1,1952	1,3684 (2. ročník)

Ve školním roce 2018/2019 v rámci analýzy vyučovacích procesů se jako problémovější předmět dle dat jeví Český jazyk. Příčinou horších známek dle vyhodnocení řízených dotazníku pedagogických pracovníků může být: obtížné učivo v podobě vyjmenovaných a příbuzných jmen, doplňování y/i, výskyt výjimek v českém jazyce. Rozdíl mezi oběma

předměty činí téměř 0,14; rozdíl je tedy v rádech desetín. Při porovnání nejhorších ročníků je rozdíl už v hodnotě 0,45. Proč je Český jazyk pro žáky obtížnější pracovníci základní školy vysvětlovali jako již zmíněné problémové části: vyjmenovaná a příbuzná slova, i/y. Nicméně ještě uvedli příčiny, které přímo nesouvisejí s výukou a to: absence čtení u dětí, snížená komunikace s vrstevníky a rodinou.

Předmět Matematika je v celé České republice považován za jeden z nevíce problémových předmětů. Dle slov ředitelky vybrané školy patří předmět Matematika mezi oblíbené. Přičítá to modernizaci výuky tohoto předmětu, novým metodám výuky aj. Na škole je Matematika vyučována formou Hejného metody, která tento předmět představuje v hravější formě. Jako další pozitivní prvek tohoto předmětu ředitelka školy vidí v určitém řádu a v jasných pravidlech, který tento předmět má oproti zmiňovanému Českému jazyku.

5 VYHODNOCENÍ ROZHOVORU

Pro pochopení výsledků analýzy a informací pro návrh projektu bylo zapotřebí získat informace od pedagogických pracovníků vybrané školy. Informace byly sbírány formou řízených rozhovorů. Těchto rozhovorů bylo uskutečněno šest. Jedním z účastníků byl i pedagogický asistent této školy. Takto byli zapojeni do rozhovoru i zaměstnanci, kteří přímo neovlivňují vyučovací procesy a byla tak zabráněna i širší oblast vzdělávání. Obsah rozhovorů byl rozdělen na dvě části: problematika Českého jazyka a behaviorální ekonomie ve škole. Cílem těchto rozhovorů bylo získat informace, proč je pro žáky Český jazyk obtížný, a které oblasti jsou nejvíce problematické. Dále také analyzovat, zda vyučující pojem „behaviorální ekonomie“ znají, případně jestli ji využívají. Představeny zde byly i některé možnosti této oblasti, které by mohly zlepšit výsledky ve vyučování.

5.1 Rozhovory s pedagogickými pracovníky ZŠ Samotíšky

Pro upřesnění výsledků analýzy vyučovacích procesů a lepší chápání dat byly zpracovány řízené rozhovory s pedagogickými pracovníky školy. Rozhovorů bylo poskytnuto celkem šest. Provedeny byly s čtyřmi vyučujícími pedagogy, jedním asistentem pedagoga, a také ředitelkou školy, který ve své funkci vyučuje spojený ročník.

Řízený rozhovor s pedagogickými pracovníky byl rozdělen na dvě části a celkově šest otázek, týkajících se vyučování a oblasti behaviorální ekonomie. Z důvodu neznalosti oblasti behaviorální ekonomie byl také poskytnut příklad pro ilustraci (viz. Příloha II.).

5.1.1 1. část – upřesnění dat analýzy

V této části byly pedagogům položeny dvě otázky ohledně obtížnosti Českého jazyka a vybrání problematických oblastí v tomto předmětu.

1. Z jakého důvodu si myslíte, že je předmět Český jazyk problémový pro žáky celkově?

V tomto případě pedagogové uváděli zejména náročnost předmětu v rámci gramatických pouček, abstraktnost předmětu.

Příklady odpovědí:

- *obtížná gramatika, mnoho pouček, výjimek;*
- *absence čtení u dětí mimo školu;*

- *abstraktnost předmětu;*
- *celková složitost jazyka.*

V druhé části byla pedagogům položena otázka ohledně konkrétní problémové oblasti v Českém jazyce a také zaměření se přímo na 4. ročník.

2. Jaké učivo se Vám zdá nejobtížnější v tomto předmětu? (Konkretizujte pro 4. ročník)

V tomto případě se všichni respondenti shodovali ve svých odpovědích. Ve všech případech uvedli vyjmenovaná slova a příbuzná slova, jako nejobtížnější oblast Českého jazyka ve 4. ročníků.

Příklady odpovědí:

- *vyjmenovaná slova a slova příbuzná;*
- *párové souhlásky;*
- *gramatika v oblasti y/i.*

5.1.2 2. část – behaviorální ekonomie

Druhá část rozhovorů se zabývala oblastí behaviorální ekonomie. Otázky byly mířeny na tuto oblast, jak v obecné rovině, tak v rovině zaměřené do školství. Představeny byly také některé intervence pro zkvalitnění vyučovacích procesů. Tyto intervence byly pedagogickým pracovníkům vysvětleny tak, aby výsledná data byla nejpřesnější. Opět se v tomto případě potvrdilo, že tato oblast není ve vybrané škole známa, ale částečně její pedagogové využívají bez vědomí, že se jedná o behaviorální ekonomii.

1. Setkal/a jste se někdy s pojmem „Behaviorální ekonomie“?

Všichni dotazovaní uvedli, že se s tímto pojmem nikdy nesešli. Po vysvětlení pojmu a poskytnutí příkladu pro ilustraci většina respondentů uvedla, že tento pojem neznala, ale s aplikací intervencí behaviorální ekonomie se někdy setkala. Pro příklad uvádějí internetové obchody.

2. Myslíte si, že je možné použitím prvků behaviorální ekonomie ovlivnit výsledky vyučování k lepšímu?

V tomto případě opět dotazovaní pedagogičtí pracovníci zhodnotili, že je možné touto formou zlepšit výsledky vyučování k lepšímu, ale dále také uvádějí, že jsou žáci

ovlivňování mnoha dalšími faktory, zejména svým prostředím, tj. rodinou, přístupem k informacím aj. Většina respondentů se shoduje na tom, že tyto prvky mohou žáky „postrčit“ k lepším výsledkům, ale nemusí být úspěšnost těchto prvků stoprocentní.

3. Ohodnoťte intervence dle míry přínosu (1 – nejhorší, 5 – nejlepší)

- a. Naučné schody
- b. SMS kouč
- c. Intervence myšlení – hodnot
- d. Intervence myšlení – růst
- e. Stanovení smyslu učení

Intervence s největší mírou přínosu dle pedagogických pracovníků je Stanovení smyslu učení, která ve všech odpovědích byla vyhodnocena hodnotou „5“. Pedagogové v tomto případě uvádějí, že se prvky této intervence snaží ve svých třídách využívat, nevěděli ale, že se jedná o intervenci behaviorální ekonomie. Mezi lépe hodnocené intervence s větší mírou přínosnosti lze zařadit Naučné schody, Intervence myšlení. Intervenci, které pedagogové přiznávají nejnižší míru přínosu je SMS kouč. Jako důvod uvádějí náročnost celého projektu.

Pedagogičtí pracovníci uvádějí, že vyjma intervencí Naučné schody, SMS kouč, využívají prvky intervencí založené spíše na psychologickém základu př. Intervence myšlení, Stanovení smyslu učení ve svých třídách.

	● 1	● 2	● 3	● 4	● 5
Naučné schody	0	0	0	4	2
SMS kouč	1	1	3	1	0
Intervence myšlení - hodnot	0	0	2	2	2
Intervence myšlení - růst	0	0	1	5	0
Stanovení smyslu učení	0	0	0	0	6

Obrázek 9 – Vyhodnocení dat 2. otázky (vlastní zpracování)

4. Myslíte si, že je využití těchto prvků vhodné ve všech ročnících prvního stupně základních škol?

Na tuto otázku opět všichni z dotazovaných odpověděli kladně, respondenti v této oblasti vidí velký potenciál. Přiznávají, že některé formy intervencí jsou však vhodnější pro žáky vyšších ročníků, tj. Intervence myšlení, kde tyto intervence dle slov dotazovaných mohou mít vyšší míru přínosnosti. Současně však použití těchto intervencí nevylučují ani na prvním stupni, kde je možné využití jejich kombinací.

5. Ve které části školního dne jsou intervence vhodné (vyučování, družina, přestávky)?

Příklady odpovědí:

- *V průběhu celého vyučovacího procesu i o volnočasových aktivitách.*
- *Celkově. Ve vyučování i mimo něj.*
- *V celé části vyučovacího dne i v družině.*
- *Během celého dne, na mimoškolních akcích, v družině.*

Využití behaviorální ekonomie je dle dotazovaných v podstatě v celém vyučovacím dnu. Dle jejich odpovědí lze tuto oblast využívat také i v mimoškolních aktivitách, např. kroužcích, školních akcích, školách v přírodě.

5.2 Rozhovor s ředitelkou školy

V rozhovoru s ředitelkou školy byly rozebírány zejména otázky týkající se realizace projektu z pohledu technické, finanční a personální stránky. Cílem bylo také zjistit postoj ředitelky k této oblasti a její osobní názor na behaviorální ekonomii ve školách.

1. Co si myslíte o využívání behaviorální ekonomie ve školách, konkrétně na těch základních?

Většina pedagogů se snaží žákům usnadnit učení i každodenní práci. Neustále se vzdělává a hledá nové možnosti. Myslím si, že prvky behaviorální ekonomie využívají pedagogové intuitivně běžně.

2. Myslíte si, že s využitím intervencí behaviorální ekonomie lze u žáků dosáhnout lepších výsledků?

Rozhodně. Jsme základní školou pro žáky 1. stupně, kde se snažíme vychovávat zdravě sebevědomé žáky, kteří vyjadřují své názory a respektují názory druhých, přijímají zodpovědnost za své jednání i práci, plánují si a organizují svou práci. A v tom nám prvky behaviorální ekonomie mohou pomoci.

3. Jsou podle Vás projekty „Naučné schody“, „SMS kouč“, aj. realizovatelné na Vaší škole? V čem vidíte případné nedostatky, překážky?

Projekt „Naučné schody“ je skvělá věc. Žáci se jednoduše a přirozeně učí. Na základě této práce jsme zahájili realizaci „Naučných schodů“.

Projekt „SMS kouč“ je na škole 1. stupně realizovatelný spíše pro starší žáky. Nejmladší žáci naší školy většinou nevlastní mobilní telefony a na domácí přípravu mají velký vliv zákonní zástupci. Ideálně tento projekt může fungovat pro vybrané žáky – tedy pro žáky ohrožené školním neúspěchem.

4. Má Vaše škola možnost projekty realizovat, z hlediska finanční, technické a personální stránky?

Naše škola má velkou podporu obce. Projekt „Naučné schody“ jsme začali realizovat. Projekt „SMS kouč“ bychom mohli zrealizovat z projektů EU. Tyto úkony by mohly být součástí práce školního asistenta, který je veden jako pomoc pro žáky ohrožené školním neúspěchem.

6 NÁVRH PROJEKTU

Na základě analýzy bylo zjištěno, že učitelé se v oblasti behaviorální ekonomie přiklánějí spíše ke „psychologickým nástrojům“ této oblasti. Nicméně dle rozhovoru s ředitelkou školy se tyto nástroje učitelé ve vybrané škole snaží běžně využívat ve své výuce. Jedná se například o stanovení smyslu učení, intervence růstu myslí aj. Ředitelka vybrané školy shrnula, že v tomto konkrétním případě, tedy na prvním stupni základních škol, jsou tyto aspekty velmi důležité a běžně se využívají bez vědomí, že se jedná právě o behaviorální ekonomii. Opět se zde potvrzuje nízká informovanost o této oblasti. Z tohoto důvodu v projektu budou navrženy spíše „tvrdé nástroje“, které nemají u učitelů takovou důvěru, avšak mohou poskytnout informace o působení prostředí školy na žákovu mysl. Průběh projektu těchto nástrojů lze také lépe monitorovat.

V této práci budou představeny tři projekty, které budou sloužit ke zkvalitnění výsledků vyučovacích procesů. Prvním projektem behaviorální ekonomie bude na vybrané škole využití tzv. Naučných schodů. V tomto případě budou na schody vybrané školy připevněny plochy s vybraným učivem. V druhém projektu bude využit pedagogický asistent školy k rozesílání SMS zpráv s behaviorálními prvky žákům, cílem tohoto projektu bude zlepšení výsledků ve vybraných předmětech. Jako poslední bude představen projekt „Kulatý stůl“.

6.1 Projekt „Naučné schody“

Jak už bylo popsáno v úvodu této kapitoly, bude tento projekt zaměřen na předmět Český jazyk. Projekt „Naučné schody“ bude blíže zaměřen na žáky 4. ročníku, tak aby s pomocí prvků behaviorální ekonomie bylo dosaženo lepších výsledků. Tato část navrhne projekt přímo pro vybranou základní školu, na základě poskytnutých parametrů od ředitelky ZŠ Samotišky.

Cílová skupina

V obou případech cílová skupina představuje žáky prvního stupně základní školy. V návrhu projektu bude cíleno na 4. ročník ZŠ Samotišky. Projekt bude zaměřen na předmět Český jazyk, který dle analýzy představuje problémový předmět na této škole, zejména ve čtvrtém ročníku. Příčina horších výsledků právě ve čtvrtém ročníku může být dle vyučujících učitelů náročné učivo. Projekty jsou flexibilní ke změnám, jak cílové

skupiny, tak zacílení oblasti, kterou se projekty zabývají, je tedy možné dle potřeby školy nebo při vývoji výsledků zacílení změnit.

Cíl projektů

Hlavním cílem tohoto projektu je zlepšení vyučujících procesů za předpokladu využití prvků behaviorální ekonomie. V obou případech se opět bude ve vybrané škole zlepšení cílit na předmět Český jazyk.

Popis projektu

Projekt, jak už nese jeho název, představuje schody, jako nástroj k připomenutí učiva pro žáky. V tomto případě bude projekt představovat připevnění ploch s vyučovacím materiálem na přední hranu schodu, tak aby při chůzi po schodech žáci učivo registrovali pohledem. Schody jsou v tomto případě ideální nástrojem pro vylepení učiva, z důvodu umístění většiny tříd v prvním patře. V přízemí školy se nachází pouze 1. třída, na kterou se projekt přímo nezaměřuje. V této místnosti je však zřízena i jídelna a družina, přesun žáků, tak napomůže koncentraci využití schodů za den. Žáci tedy budou mít více příležitostí schody využít a připomenout si tak učivo. Schody mohou být využity i ve vyučování, jako metodická pomůcka, nemusí být nutně využívány jen formou behaviorální intervence. Učitel pomocí těchto naučných schodů může vytvářet hry, opakování aj. vyučovací techniky.

Učivo vhodné pro projekt

Projekt „Naučné schody“ je velmi flexibilní v rámci použití různých oblastí vyučování. Lze využít mnoho částí z různých předmětů např. Český jazyk, Anglický jazyk, Matematika, aj., je ale nutné vybrat takové učení, které se nejlépe prolíná celý předmětem, ideálně i mezi ročníky. Mělo by se jednat o základy, od kterých se odvozují jiné vyučovací oblasti nebo obecně známé informace. V rámci jazyků je dle rozhovoru s ředitelkou vybrané školy vhodná běžně využívaná gramatika. V českém jazyce se nabízí využití vyjmenovaných a příbuzných slov, pády, časování aj. V anglickém jazyce může využít například tvorba časů, nepravidelná slovesa aj. Předmět Matematika je také velice vhodný pro tento typ projektu, využít školy mohou např. násobilku, převody jednotek, vzorce. Pro vybranou školu bylo vybráno dle analýzy a komentáře zaměstnanců i ředitelky základní školy Samotišky předmět Český jazyk. Téměř u všech pedagogických pracovníků se v otázce problémovosti tohoto předmětu, uvedla právě vyjmenovaná a příbuzná slova.

6.1.1 Návrh projektu

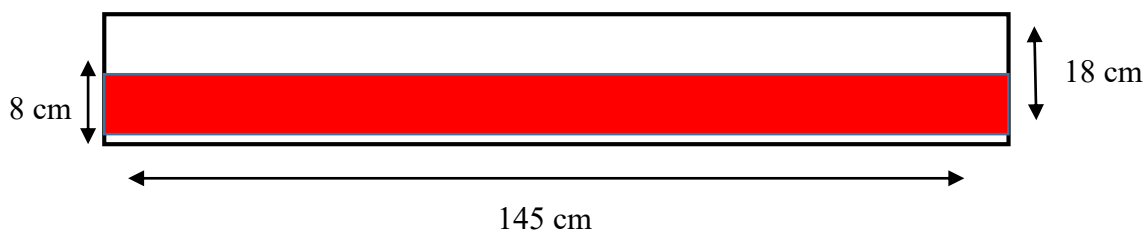
Polepy přední strany schodů jsou ideálním způsobem, jak využít prostor, který je denně v zorném poli žáků a studentů. Díky kvalitnímu, nápaditému grafickému zpracování, budou schody přesně zapadat do celkové atmosféry Vaší školy. (Barevná škola, 2020)

Parametry „Naučných schodů“

Polepy na schody budou vytvořeny přímo na míru školy, tak aby bylo zaručeno zacílení na cílovou skupinu a zároveň aby byla zajištěna dostatečná bezpečnost. Parametry nutné k realizaci projektu jsou: přesné rozměry schodů, povrch schodů (z jakého materiálu jsou, zda je povrch hladký a rovný, nerovný, hrubý atd.), barevné rozvržení spolu s výběrem učiva, celkový počet schodů.

1. Přesné rozměry schodů, počet schodů

Ve vybrané škole je na hlavním a jediném schodišti 28 schodů. Parametry plochy, na které bude zobrazeno pomocné učivo, jsou 145 cm na 18 cm. Schody jsou nepravidelného tvaru. Polep tedy bude umístěn v spodní části schodu, plocha polepu bude z tohoto důvodu vysoká 8 cm. Schodiště je rozděleno na dvě části.

Obrázek 10 – Rozměry schodů (zdroj: vlastní zpracování, data: vybraná škola)

3. Barevné rozvržení spolu s výběrem učiva

Cílem projektu Naučné schody je pomocí prvků behaviorální ekonomie podnítit žáky vybrané školy k lepším výsledkům, v tomto případě konkrétně v Českém jazyce. Barevnost schodů bude tedy navržena tak, aby upoutala pozornost žáků hned při vstupu do chodby školy. Zvoleny budou výrazné barvy. Dle výsledků analýzy a rozhovorů s pedagogickými pracovníky bude učivo zaměřeno na vyjmenovaná a příbuzná slova.

Obrázek 13 – Příklad výběru učiva (zdroj: Barevná škola, © 2020)

6.1.2 Financování projektu

V případě vybrané školy bude provedena realizace projektu ze zdrojů financí určených na provoz vybrané školy. Pro tento typ lze však také využít jiné zdroje financí např. finanční podpory OP VVV Šablony. Jedná se o výzvu MŠMT, jejímž cílem je podpořit činnost mateřské a základní školy formou projektů zjednodušeného vykazování. *Aktivity jsou zaměřeny na osobnostně profesní rozvoj pedagogů a zvyšování kvality vzdělávání v mateřských a základních školách prostřednictvím sdílení zkušeností pedagogů, spolupráce s odborníky z praxe, zahraničních stáží pedagogů a na pomoc školám při společném vzdělávání dětí a žáků, a to možností personálního posílení o školního asistenta, školního psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pedagoga a chůvu. Dále jsou podporovány extrakurikulární aktivity, spolupráce s rodiči dětí a žáků, kariérové poradenství žáků a aktivity rozvíjející metody výuky s využitím ICT.* (MŠMT, © 2020)

Tento typ financování základní škola Samotišky bude zvažovat dle kritérií výzvy a celkové administrativní náročnosti. Projekt je předběžně vyčíslen na částku 14 624 Kč. Částka na instalaci Naučných schodů je jednorázová a dle ředitelky vybrané školy je tato částka přijatelná v rámci zdrojů určených na provoz školy. Uvádí, že tuto výzvu by využil v rámci projektu SMS Kouč.

NABÍDKA
NAB-20-XXXX

Dodavatel:
made with s.r.o.
 Dlouhá 237
 56902 Březová nad Svitavou
 Česká republika

Kontaktní údaje:
 +420732222626
 info@barevnaskola.cz
 www.barevnaskola.cz

Kontaktní osoba:
 Kateřina Králová
 775329277
 zlin@barevnaskola.cz

Odběratel:

 Vybraná škola

Vystaveno: 5.3.2020

Položka	Množ.	Cena/jednotku	Celkem	Sazba DPH	Celkem vč. DPH
Polepy schodů - plast - 140 x 8	28 [1ks]	352,00 Kč	9 856,00 Kč	21 %	11 925,76 Kč
Doprava	120	8,00 Kč	960,00 Kč	21 %	1 161,60 Kč
Práce	2	500,00 Kč	1 000,00 Kč	21 %	1 210,00 Kč
Montážní materiál	2	135,00 Kč	270,00 Kč	21 %	326,70 Kč

Rozpis DPH

Sazba %	Základ	Daň
21 %	12 086,00 Kč	2 538,06 Kč

Konečná cena: 12 086,00 Kč
Konečná cena vč. daně: 14 624,06 Kč

Obrázek 14 – Cenová nabídka (zdroj: ZŠ Samotišky, Barevná škola, © 2020)

6.1.3 Překážky, nevýhody projektu

Nedostatek financí může být jednou z hlavních překážek v případě tohoto projektu. Vybraná škola je školou základní pouze s prvním stupněm a dále s formou malotřídního vyučování. Jedná se také o školu, jejíž zřizovatel je malá obec. Vyčlenění financí na tento jednorázový projekt může být problém. Finanční problém může také nastat v případě velkých škol, kde je větší množství schodišť, dále také roztržitost ročníků v budovách škol. Zacílení v takovýchto školách by tedy nemuselo být stoprocentní. Financování

projektů se bude zabývat následující kapitola, která následně shrne i možnosti financování těchto projektů.

Nevýhodu tohoto projektu lze také vidět v absenci flexibility vystavovaného učiva. Jak bylo popsáno v úvodu, je tento projekt velice flexibilní v rámci možnosti výběru učiva pro ročníky, lze jej využít pro každý ročník, částečně i pro každý předmět. Nicméně už není flexibilní v případě postupující výuky. Je tedy nutné vyhledat oblast vyučování, která učivo protíná v největším obsahu. V konkrétním případě můžeme uvést např. vyjmenovaná a příbuzná slova, násobilka aj. Konstrukce je připevněna pevně na schody, aktualizace oblasti učiva na schodech může být minimální nebo dokonce žádná. Ve velkých školách mohou být využito větší množství schodů, lze tedy pokrýt větší množství oblastí výuky. Možností, která by v tomto případě mohla zvýšit flexibilitu tohoto projektu, je vytvoření konstrukce s odnímatelnými plochami nebo využití odnímatelného materiálu. V tomto případě by však mohlo dojít ke snížení bezpečnosti na schodech.

V návaznosti na neměnnost učiva je také možné, že tento behaviorální prvek bude časem ztrácet svoji účinnost.

6.2 Projekt „SMS kouč“

Projekt SMS spočívá v určení osoby, která bude rozesílat SMS zprávy s prvky behaviorální ekonomie žákům pro, které je projekt vytvořen. V tomto případě bude projekt zaměřen na žáky 4. ročníku, konkrétně na Český jazyk.

Cílová skupina

Cílovou skupinou tohoto projektu jsou žáci 4. ročníku v počtu jedenácti žáků. Cílovou skupinu lze měnit dle potřeby. Jedná se o žáky ve věku 9–10 let. Dle rozhovoru s ředitelkou školy, všichni z žáků vlastní mobilní telefon, ve většině případů se jedná o tzv. chytrý telefon. Žáci absolvují přednášky, výuky zaměřené na komunikační technologie, s manipulací s technikou se tedy žáci setkávají denně.

Cílem projektu

Cílem tohoto projektu je, jak už zde bylo představeno, zlepšení výsledků vyučovacích procesů. Projekt je velmi flexibilní a je možné měnit zacílení na ročníky i učivo dle potřeby.

6.2.1 Návrh projektu

Důležitým prvkem projektu stanovení osob podílející se na projektu. Mezi tyto osoby lze zařadit ředitelku ZŠ Samotišky a osobu zodpovědnou za realizaci a údržbu projektu, v případě vybrané školy se jedná o školního (pedagogického) asistenta.

Ředitelka školy v projektu SMS Kouč představuje osobu zodpovídající za celý projekt. Veškerá administrace v rámci projektu bude v jeho kompetenci spolu s uchováním potřebných informací nutných k realizaci projektu př. telefonní čísla, identifikační profily žáků. Školní (pedagogický) asistent bude zodpovědný za odesílání SMS zpráv s prvky behaviorální ekonomie žákům vybrané školy. Dále bude zodpovědný za udržování předmětů nutných k projektu.

Zaměření projektu

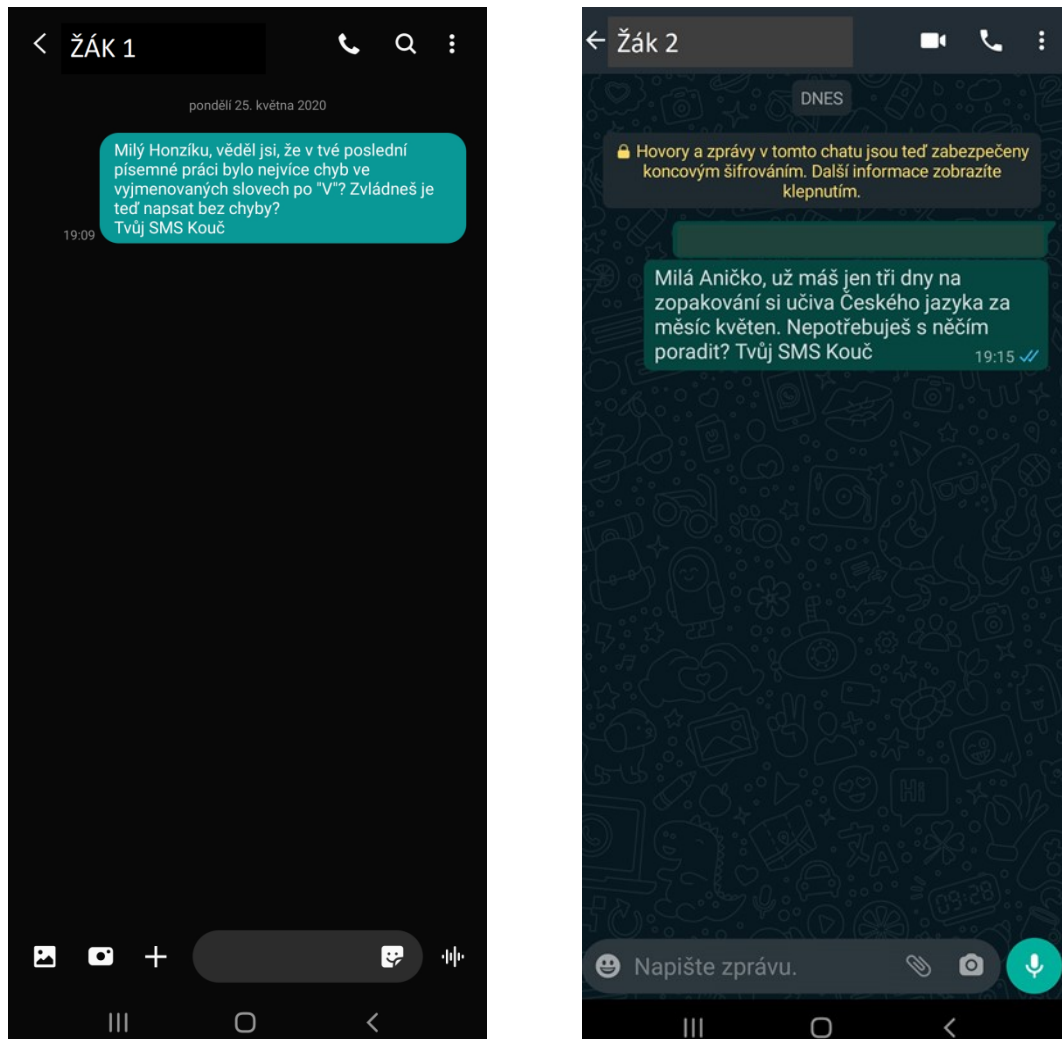
Komunikace v rámci tohoto projektu bude zaměřena na písemné práce, měsíční opakování, slohové práce, diktáty. Rozsah těchto prací je dle ředitelky vhodný pro využití prvků behaviorální ekonomie.

Vybavení projektu

Pro potřeby projektu bude pořízen chytrý mobilní telefon, prostřednictvím něhož budou rozesílány zprávy s prvky behaviorální ekonomie žákům cílové skupiny. Na základě formy zasílání zpráv bude pořízen paušální tarif pro komunikaci formou SMS zpráv. V případě využití sociálních sítí bude pořízen antivirový program pro mobilní telefony pro ochranu údajů žáků cílové skupiny.

Průběh projektu, příklad SMS/ jiné zprávy

Osoba zodpovědná za komunikaci se žáky, v tomto případě školní (pedagogický) asistent bude zprávy zasílat žákům v předstihu písemných a jiných prací, které jsou předmětem tohoto projektu s předstihem několika dní. Jako optimální rozsah dnů lze určit 3 – 1 den před písemnou prací, dle obtížnosti (př. měsíční opakování – 3 dny předem, diktát – 1 den předem). Časová určení budou dohodnuta předem mezi ředitelkou vybrané školy a školním asistentem. Pro výběr optimálního řešení bude vytvořen dotazník pro zákonné zástupce žáků cílové skupiny, kde budou poskytnuty informace o projektu spolu s výběrem času zasílání SMS/jiných zpráv aj.

Obrázek 15 – 16 – návrh SMS zprávy a zprávy z WhatsApp (zdroj: vlastní zpracování)

Text zprávy SMS

„Milý Honzíku, věděl jsi, že v tvé poslední písemné práci bylo nejvíce chyb ve vyjmenovaných slovech po „V“? Zvládneš je teď napsat bez chyby? Tvůj SMS Kouč“

Text zprávy z WhatsApp

Milá Aničko, už máš jen tři dny na zopakování si učiva Českého jazyka za měsíc květen. Nepotřebuješ s něčím poradit? Tvůj SMS Kouč“

6.2.2 Financování projektu

Jednorázové náklady na projekt SMS Kouč lze, při využití nejdražších verzí ve výběru, vyčíslit na cca 7 000 Kč. Tyto předměty nutné k realizaci projektu lze zajistit za pomoci financí určené na provozní účely. Částka pro vybranou školu je dle ředitelky školy přijatelná. Část, která je v případě tohoto projektu poměrně finančně náročná, je složka zahrnující náklady vynaložené na zaměstnance, který se aktivně podílí na projektu. V případě vybrané školy bude projekt udržován školním (pedagogickým) asistentem. Na realizaci a údržbu projektu bude vyčleněna pracovní doma 4 hodin týdně. Dle informací od ředitelky školy takový výkon představuje náklad ve výši 1 400Kč/týden. Měsíčně by tedy bylo zapotřebí téměř 6 000 Kč na provozování tohoto projektu. V tomto případě by na financování tohoto projektu z důvodu vyššího objemu potřebných financí byla využita výzva OP VVV – Šablony III.

Tabulka 6 – Příklady položek rozpočtu (zdroj: vlastní zpracování, data: ZŠ Samotišky)

položka	konkrétní příklad	cena	způsob financování
Mobilní telefon	Xiaomi Redmi 7A LTE 32GB	2 790 Kč	provozní
	Samsung Galaxy A10 černá	3 999 Kč	
	HUAWEI Y5 (2019)	2 999 Kč	
Antivirový program	ESET Smart Security Premium	1 890 Kč	provozní
	AVG AntiVirus pro Android	zdarma	
Neomezený paušální tarif (měsíční)	Vodafone (až pro 4 čísla)	599 Kč	provozní
	O2	1 099 Kč	provozní
Aplikace pro komunikaci	Whatsup	zdarma	
	Viber	zdarma	
Náklady na výkon práce zaměstnance	úvazek 4 hodiny/týden	1 400 Kč	OP VVV Šablony III.

6.2.3 Překážky a nevýhody projektu

Ve své podstatě jsou oba projekty této práce poměrně odlišné. U prvního z nich je spíše náročná finanční a materiálová stránka. Projekt „SMS Kouč“ nemusí mít nutně finanční nebo materiální překážky, které by nakonec vedly k neaplikování tohoto zajímavého projektu. Tyto překážky by mohly představovat zvýšení financí v podobě nákladů na provoz komunikace ve formě SMS zpráv, nákupu služebního telefonu pro určeného zaměstnance pověřeného pro tento projekt. V současné době však technologie umožňuje mnoho bezplatných komunikačních platforem, které tento projekt může využít. Tyto

platformy např. WhatsApp, Viber, Skype aj. jsou bezplatné. Zapotřebí je pouze připojení na internet a založení profilu komunikujícího. Připojení k internetu v podobě funkce wi-fi je na školách běžné, a i na vybrané škole takovéto připojení nechybí. V tomto případě by nemuselo vzejít k nárůstu nákladů školy v rámci provozních nákladů na projekt. Nákup služebního telefonu by pro školu představoval pouze jednorázový náklad. Chytré telefony jsou v této době poměrně levné v závislosti na jeho kvalitě, v tomto případě by nebylo nutné pořídit vysoce kvalitní mobilní telefon, nejednalo by se tedy o vysokou částku. Překážky tohoto projektu jsou spíše v užívání telefonu a v celkovém výkonu projektu. Překážkou v tomto případě může být nařízení o ochraně osobních údajů tzv. GDPR. V Evropské unii je od roku 2018 účinné nařízení, které ukládá povinnosti subjektům pracujícím s citlivými údaji, aby vyžadovaly ke své potřebě jen nejn nutnější informace a také aby je chránili před zneužitím. Jednotlivci s použitím údajů musí také souhlasit. Jedná se hlavně o osobní údaje, fotografie, kontakty aj. V prostředí škol je tato oblast velice sledovaná z důvodu velkého množství citlivých dat, v případě žáků je ochrana těchto údajů velice důležitá. Tuto oblast lze tedy považovat jako závažnou překážku. V případě aplikace projektu je nutné vyžádat svolení zákonných zástupců o telefonní čísla žáků nebo o identifikační profil, pokud se jedná o jiný způsob než posílání SMS zpráv. Oblast bezpečnosti sociálních sítí a komunikace je velice aktuální téma a může být překážkou při uvádění projektu do provozu. Za nevýhodu celého projektu lze také považovat efektivnost obslužnosti kapacity školy. Základní škola Samotišky čítá cca 80 žáků, což pro jednoho pověřeného zaměstnance může být poměrně velká časová zátěž, hlavně v případě, kdy zprávy budou zaměřeny osobně na konkrétního žáka. Ve větších školách, které mohou být kapacitně několika násobně větší, je představa tohoto projektu v této podobě až nereálná. V takovéto situaci by musela škola zvýšit počet zaměstnanců, kteří by se na projektu aktivně podíleli nebo projekt zacílit jen na určitou skupinu, tak jak je to v tomto případě. Zacílení může být v podobě jednotlivých ročníků nebo v jednotlivých předmětech, popřípadě jejich kombinací. Nabízí se zde i překážka v podobě vyhrazení pracovní doby zaměstnance na tuto činnost.

6.3 Projekt „Kulatý stůl“

Projekt „Kulatý stůl“ je zaměřen na využití prvků behaviorální ekonomie ke zlepšení atmosféry a k podpoře kolektivu žáků v jedné třídě. Behaviorální ekonomie je zde využita v podobě tzv. „Soft skills“, pro zlepšení výsledků vyučovacích procesů. Uskupení lavic do kruhového tvaru bude primárně posilovat vzájemnou komunikaci, důvěru třídy. Bude zde

využita intervence zaměřená na hodnoty tak, aby byly posíleny vazby žáků. Eliminací případů pocitu ostrčení se žáků s horšími výsledky (4. ročník) očekává zlepšení prospěchu jako sekundární výsledek projektu. Prvkem intervence zaměřené na hodnoty bude využití žáků 5. ročníku jako podpora pro slabší žáky.

Cílová skupina

Cílovou skupinou tohoto projektu jsou žáci 4. ročníku i 5. ročníku v počtu 21 žáků. Jedná se o žáky ve věku 9–12 let. V tomto případě nelze vyjmout 5. ročník z projektu z důvodu spojeného ročníku. Nicméně tato skutečnost může být v rámci tohoto projektu brána jako pozitivum.

Cíl projektu

Projekt „Kulatý stůl“ je zaměřen na využití behaviorální ekonomie jako nástroj k vytvoření atmosféry třídy. Tímto krokem bude posilován kolektiv celé třídy. Žáci 5. ročníku zde budou vystupovat, jako „mentori“. Primárním cílem této intervence je zlepšení atmosféry ve třídě a posílení kolektivu. Na základě této změny je očekáváno zlepšení výsledků vyučovacích procesů.

6.3.1 Návrh projektu

Projekt „Kulatý stůl“, jak už jeho název napovídá, spočívá ve vytvoření jednotného stolu pro žáky 4. a 5. ročníku kruhového tvaru. Takto sestavený stůl napomůže ke zkvalitnění atmosféry ve třídě a následného utužení kolektivu. Žáci 5. ročníku zde budou vystupovat jako tzv. „mentori“. Stůl bude sestaven z několika kusů lavic, tak aby v případě potřeby bylo možné stůl rozdělit např. besídky, úklid aj. Primárně ale stůl zůstane v kruhovém uskupení.

Mentor

Úkolem „Mentora“ (žáka 5. ročníku) bude zajistit podporu přidělenému žákovi 4. ročníku. Mentor bude žáka podporovat nejen v otázkách učiva, ale i celkového pobytu ve škole. Mentori budou vybráni na základě rozhodnutí vyučujících pedagogů na začátku prvního a druhého pololetí. Žáci čtvrtého ročníku tedy během školního roku vystřídají dva mentory.

Vybavení projektu

Pro realizaci projektu je zapotřebí nakoupit vyhovující lavice, které lze sestavit do velkého kruhového stolu. Je nutné, aby se lavice mohly dle potřeby rozmístit jednotlivě, z důvodu

konání různých akcí a úklidu ve třídě. Pro tento účel byly vybrány lavice značky OfficeMax, které svojí kvalitou i rozměry vyhovují potřebám projektu.

„Curved Table“ je lavice pěti variantami pevné výšky jsou tyto tabulky vhodné pro všechny úrovně vzdělávání.

- rozměry: délka 1600 mm (vnější okraj), 705 mm (vnitřní okraj); hloubka 500 mm; výška 550 mm (možné zvolit jiné parametry);
- nastavení 4x stolů vytváří kruh o průměru 2280 mm;
- lze využít variantu s 5 nohami pro stabilitu.

Obrázek 17 – Lavice zaoblená (zdroj: OfficeMax, © 2020)

6.3.2 Financování projektu

Realizace projektu v rámci materiální stránky je postavena na nákupu lavicí oblého tvaru, tak aby tyto lavice byly složený do kruhového tvaru. Pro tento projekt byly vybrány lavice značky OfficeMax. Těchto lavicí bude zapotřebí 7 ks, tak aby pojaly kapacitu žáků ve třídě a bylo možné sestavit kruhový stůl. Kapacita jedné lavice jsou tři žáci.

Tabulka 7 – Příklad položek rozpočtu (zdroj: vlastní zpracování)

položka	počet kusů	cena/ks	cena celkem
Lavice OfficeMax	7	6 000,00 Kč	42 000,00 Kč
Doprava + montáž			4 000,00 Kč
Celkem			46 000,00 Kč

Dle potřeby lze lavice vyrobit konkrétně na zakázku, finální částka se ale může zvýšit. Projekt lze financovat opět z finančních prostředků na provoz školy nebo může být využita výzva OP VVV – Šablony III.

6.3.3 Překážky a nevýhody projektu

Překážkou tohoto projektu může být nedostatek finančních prostředků na nákup zaoblených lavic. Projekt je vyčíslen na celkovou částku 46 tisíc korun. Tato částka je dle ředitelky Základní školy Samotišky sice přijatelná, ale závislá na prostorových a finančních možnostech školy. Projekt je cílen jen na jednu třídu, ale pokud by se do projektu následně připojily i ostatní třídy, náklady na projekt už by byly nad finanční možnosti základní školy. Projekt by v tomto případě musel být hrazen z jiných zdrojů. Při nedostatku finančních prostředků lze využít variantu složení stávající lavic do čtvercového uskupení. Žáci sedící v rohových částí stolu mohou mít ale problém s viditelností na tabuli a celkovým pocitem odstrčenosti. Projekty by ve finále nemusel vykazat očekávané zlepšení výsledku vyučovacích procesů.

Nevýhodu projektu lze vidět v celkovém využití prostoru, stůl sice zabere poměrně velkou část třídy, ale nedostatek lze vidět spíše v nevyužitém prostoru ve středu stolu, toto místo bude hůře dostupné. Ve většině škol se stále učí za pomoci frontální výuky, vyučujícím pedagogům rozmístění lavic nemusí vyhovovat. Problémy mohou být například s úklidem třídy.

ZÁVĚR

I přes neznalost behaviorální ekonomie ve společnosti je tato poměrně mladá oblast stále více populární a většina její intervence přijímá pozitivně. Své místo si začíná získávat zejména ve veřejné správě. Behaviorální ekonomie je dle mnoha autorů hodnocena jako potencionální nástroj pro ovlivňování občanů v celé řadě oblastí např. školství, ochrana přírody, zdravotnictví aj. Tato diplomová práce se zaměřovala na využití intervencí behaviorální ekonomie ve škole ZŠ Samotišky.

Pro potřeby práce bylo nutné představit definice a teoretické poznatky o behaviorální ekonomii. Představen byl vývoj behaviorální ekonomie, způsob jakým se vyvíjela a dále byly jmenováni autoři, kteří za popularizaci této oblasti stály. Dále práce rozebírala využití behaviorální ekonomie ve veřejném sektoru a školství. Využívání behaviorální ekonomie ve veřejné správě je v tuto chvíli nejvíce využíváné při upravování dokumentů, se kterými se občané běžně setkávají např. formuláře, upomínky aj. V rámci školství je tato oblast využívána za pomoci tzv. „Soft skills“, tedy hlavně v psychologické rovině. Jedná se zejména o intervence, které ovlivňují školní atmosféru, kolektiv, vnímání aj. Příkladem jsou intervence: stanovení smyslu učení, intervence růstu mysli, intervence zaměřené na hodnoty. Představeny byly také intervence na základě využití konkrétních předmětů, nástrojů. Z těchto poznatků je zřejmé, jak si hlavně ve veřejném sektoru behaviorální ekonomie získává své místo.

Na základě analýzy výsledků ze školního roku 2018/2019 by zjištěn problémový předmět na ZŠ Samotišky. Analýza srovnávala předměty Matematika a Český jazyk. Z výsledků analýzy bylo zjištěno, že největší problém měli žáci s předmětem Český jazyk. Dle rozhovorů je tento předmět problémový z hlediska obtížné gramatiky a množstvím výjimek dále uváděli příklady jako: absence čtení u dětí mimo školu, abstraktnost předmětu, celková složitost jazyka. Dle ročníků si nejhůře vedli žáci 4. třídy s aritmetickým průměrem 1.82. Na tuto konkrétní skupiny byly vytvořeny opatření, které budou za pomoci prvků behaviorální ekonomie stimulovat žáky k lepším výsledkům. Opatření byly zaměřeny na učivo Českého jazyka i na vyučovací procesy obecně.

V poslední řadě byly navrženy projekty, kterou byly vytvořeny na základě získaných dat analýzy a řízených rozhovorů. Projekty jsou vytvořeny s cílem zlepšit výsledky vyučovacích procesů na základní škole Samotišky, konkrétně v předmětu po analyzování dat této školy. Navrženy byly projekty „Naučné schody“, „SMS Kouč“ a „Kulatý stůl“.

Aplikace prvků behaviorální ekonomie ve veřejném sektoru a školství má velký potenciál, který stále není plně využit. Krátká spolupráce s pedagogy ZŠ Samotišky k popularizaci behaviorální ekonomie v praxi jistě napomohla. Do budoucna tato oblast nabízí mnoho dalších příležitostí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ANGNER, Erik, 2012. *A Course in Behavioral Economics*. New York: Palgrave Macmillan, 272 s. ISBN 978-0-230-30454-3.

BERNHEIM, B. Douglas, Stefano DELLAVIGNA a David LAIBSON, 2018. *Handbook of Behavioral Economics - Foundations and Applications 1*. Amsterdam: Elsevier Books, 748 s. ISBN 978-0444633743.

BUCHTELOVÁ, Michaela, Zuzana HOCKOVÁ a Otakar VOCHOČ, 2014. *Kniha ekonomie*. Praha: Knižní klub, 352 s. ISBN 978-80-242-4498-3.

CONWAY, Edmund, 2013. *Ekonomie: 50 myšlenek, které musíte znát*. Praha: Slovart, 208 s. ISBN 978-80-7391-752-4.

CARTWRIGHT, Edward, 2014. *Behavioral economics. 2nd Edition*. New York: Routledge, 582 s. ISBN 978-1315817897.

CORR, Philip a Anke PLAGNOL, 2018. *Behavioral Economics: the Basic*. London: Taylor & Francis, 250 s. ISBN 978-1138228917

HEUKELOM, Floris, 2014. *Behavioral Economics: A History*. Nijmegen: Cambridge University Press, 275 s. ISBN 978-1-107-03934-6

PUŠKINOVÁ, Monika a Filip RIGEL, 2017. *Správní řízení v praxi škol a školských zařízení*. Praha: Wolters Kluwer, 619 s. ISBN 9788075521217.

PRŮCHA, Jan, 2001. *Multikulturní výchova: teorie - praxe - výzkum*. Praha: ISV nakladatelství. 211 s. ISBN 80-85866-72-2.

SMITH, Adam, 2016. *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů*. Praha: Liberální institut, 526 s. ISBN 978-80-86389-60-8.

TRNKOVÁ, Kateřina, 2010. *Malotřídní školy v České republice*. Brno: Paido. 197 s. ISBN 978-80-7315-204-8

VALENTA, Jiří, 2019. *Právní rámec řízení škol a školských zařízení*. 5. edice. Praha: Paris, 410 s. ISBN 978-80-8717-349-7.

ZÁVODNÝ POSPÍŠIL, Jan a Vratislav KOZÁK, 2013. *Racionální spotřebitelské chování a vliv iracionality*. Zlín: VeRBuM, 124 s. ISBN 978-80-87500-33-0.

Elektronické zdroje

AGUILAR, L., WALTON, G., a WIEMAN, C., 2014. *Today Psychological Insights For Improved Physics Teaching*. [online] Pdfs.semanticscholar.org. Dostupné z: <https://pdfs.semanticscholar.org/2cfa/0d69581956ef4b5405b4a2ba4b3121f629e0.pdf/> [cit. 1.6.2020].

AJZENMAN, N. and LOPEZ BOO, F., 2019. *Lessons From Behavioral Economics To Improve Treatment Adherence In Parenting Programs: An Application To SMS*. [online] Publications.iadb.org. Dostupné z: https://publications.iadb.org/publications/english/document/Lessons_from_Behavioral_Economics_to_Improve_Treatment_Adherence_in_Parenting_Programs_An_Application_to_SMS_en.pdf/ [cit. 1.6.2020].

ALM J., 2013. *Applying Behavioral Economics to the Public Sector*. [online] ResearchGate. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/271082699_Applying_Behavioral_Economics_to_the_Public_Sector/ [cit. 1.6.2020].

AMIR, O a kolektiv., 2005. *Psychology, Behavioral Economics, and Public Policy*. [online] ResearchGate. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/5152984_Psychology_Behavioral_Economics_and_Public_Policy [cit. 1.6.2020].

BAREVNÁ ŠKOLA, © 2020. *Polepy schodů*. [online]. Barevnaskola.cz. Dostupné z: <https://barevnaskola.cz/polepy-dveri/> [cit. 1.6.2020].

BEHAVIORAL ECONOMICS, © 2014 - 2020. *An Introduction to Behavioral Economics*. [online]. Behavioral Economics. Dostupné z: <https://www.behavioraleconomics.com/resources/introduction-behavioral-economics/> [cit. 1.6.2020].

BEHAVIOURAL INSIGHTS TEAM, © 2020. *About us*. [online]. Behavioural Insights Team. Dostupné z: <https://www.bi.team/about-us/> [cit. 1.6.2020].

BEVERLY FARM ES, © 2020, *Gallery*. [online] Montgomeryschoolsmd.org. Dostupné z: <https://www2.montgomeryschoolsmd.org/schools/beverlyfarmses/> [cit. 1.6.2020].

CAMERER, C. and LOEWENSTEIN, G., 2002. *Behavioral Economics: Past, Present, Future*. [online] ResearchGate. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/228359684_Behavioral_Economics_Past_Present_Future/ [cit. 1.6.2020].

CHETTY, R., 2015. *Behavioral Economics and Public Policy: A Pragmatic Perspective*. [online] Nber.org. Dostupné z: <https://www.nber.org/papers/w20928.pdf/> [cit. 1.6.2020].

KOCH, A. a kolektiv, 2014. *Behavioral economics of education*. [online] Sciencedirect.com. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167268114002431/> [cit. 1.6.2020].

LAVECCHIA, A., LIU, H. and OREOPOULOS, P., 2014. *Behavioral Economics Of Education: Progress And Possibilities*. [online] Nber.org. Dostupné z: <https://www.nber.org/papers/w20609.pdf/> [cit. 1.6.2020].

LIBERÁRNÍ INSTITUT, 2019. Nobelova cena za ekonomii 2002: *Člověk ekonomický (ne)existuje*. [online]. Liberální institut [cit. 24.05.2020]. Dostupné z: <https://libinst.cz/nobelova-cena-za-ekonomii-2002-clovek-ekonomicky-neexistuje/>

MŠMT, © 2020. *Informace o postupu při založení nové školy*. [online] Msmt.cz. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/informace-o-postupu-pri-zalozeni-nove-skoly> [cit. 1.6.2020].

MŠMT, © 2020. *Výzva č. 02_20_080 Šablony III – mimo hlavní město Praha*. [online] Msmt.cz. Dostupné z: <https://opvvv.msmt.cz/vyzva/vyzva-c-02-20-080-sablony-iii-mimo-hlavni-mesto-praha/text-vyzvy.html> [cit. 1.6.2020].

NTU, © 2020. *About us*. [online] Ntu.edu.sg. Dostupné z: <https://www.ntu.edu.sg/Pages/home.aspx/> [cit. 1.6.2020].

NÚV, 2020. *O nás*. [online] Nuv.cz. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vse-o-nuv/> [cit. 1.6.2020].

OFFICEMAX, © 2020. *Curved table*. [online] Officemax.co.nz. Dostupné z: <https://www.officemax.co.nz/Furniture/Office-Desks-Tables/Student-Desks/Curved-Table-550mm-63029909/> [cit. 1.6.2020].

POLZOVÁ, K., 2017. *Malotřídní školy v České republice*. [online] Is.cuni.cz. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/120265952/> [cit. 1.6.2020].

PUHROVÁ, B., 2017. *Základy školského managementu a řízení školy*. [online] Sagit.cz. Dostupné z: <https://www.sagit.cz/info/pravni-ramec-rizeni-skol-a-skolskych-zarizeni-5-vydani/> [cit. 1.6.2020].

PUŠKINOVÁ, M., 2017. *Správní řízení - základní školy*. [online] Riezeniskoly.cz. Dostupné z: <https://www.rizeniskoly.cz/cz/pracovni-situace/spravni-rizeni-zakladni-skoly.zs-810.html> [cit. 1.6.2020].

SAMSON, A., 2014. *The Behavioral Economics Guide 2014*. [online] Behavioraleconomics.com. Dostupné z: <https://www.behavioraleconomics.com/the-be-guide/the-behavioral-economics-guide-2014/> [cit. 1.6.2020].

VASKOVSKYI, A., 2018. *Vývoj Behaviorální Ekonomie A Možnost Jejího Uplatnění Ve Veřejných Financích*. [online] Cfuc.vse.cz. Dostupné z: <https://cfuc.vse.cz/pdfs/cfu/2018/03/04.pdf> [cit. 1.6.2020].

WALTON, G., DWECK, C. GREEN, D., 2016. *Using Design Thinking to Improve Psychological Interventions: The Case of the Growth Mindset During the Transition to High School*. [online] Ncbi.nlm.nih.gov. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4981081/> [cit. 1.6.2020].

YEAGER, D. a kolektiv, 2015. *Boring but Important: A Self-Transcendent Purpose for Learning Fosters Academic Self-Regulation*. [online] Ncbi.nlm.nih.gov. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4643833/> [cit. 1.6.2020].

ZŠ KKOMENSKÉHO ZLÍN, 2020. *Školní vzdělávací program*. [online] Zskom1.cz. Dostupné z: <https://www.zskom1.cz/%C5%A1kola/dokumenty/skolni-vzdelavaci-program/> [cit. 1.6.2020].

Legislativní zdroje:

ČESKÁ REPUBLIKA. *Zákon 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání*. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [cit. 1.6.2020].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ICT	Význam první zkratky
IROP	Integrovaný regionální operační program
MŠMT	Význam druhé zkratky
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
ŠVP	Význam třetí zkratky
ÚSC	Územní samosprávné celky
VVV	Výzkum, vývoj, vzdělání

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Příklad dopisu studentům	24
Obrázek 2 – Naučné schody	25
Obrázek 3 – 4 – Příklady behaviorální ekonomie ve škole	26
Obrázek 5 – Schéma rozhodování	29
Obrázek 6 – ŠVP ZŠ Komenského I, Zlín.....	32
Obrázek 7 – Schéma povinná školní docházka	33
Obrázek 8 – Vzor výpočtů normativů.....	35
Obrázek 9 – Vyhodnocení dat 2. otázky.....	45
Obrázek 10 – Rozměry schodů	50
Obrázek 11 – Plán školy	51
Obrázek 12 – Povrch schodů	51
Obrázek 13 – Příklad výběru učiva.....	52
Obrázek 14 – Cenová nabídka	53
Obrázek 15 – 16 – návrh SMS zprávy a zprávy z WhatsApp	56
Obrázek 17 – Lavice zaoblená.....	60

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Počty žáků ve vybrané škole.....	39
Tabulka 2 – Zaměstnanci vybrané školy	40
Tabulka 3 – Výsledky ČJ.....	41
Tabulka 4 – Výsledky M	41
Tabulka 5 – Souhrn.....	41
Tabulka 6 – Příklady položek rozpočtu	57
Tabulka 7 – Příklad položek rozpočtu	61

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Výsledky známek za vysvědčení – školní rok 2018/2019

Příloha P II: Vzor řízeného rozhovoru – zaměstnanci

**PŘÍLOHA P I: VÝSLEDKY ZNÁMEK ZA VYSVĚDČENÍ – ŠKOLNÍ
ROK 2018/2019**

Školní rok: 2018/19
Průměr třídy: 1,05
Počet žáků: 18
Typ kurzu: Povinné kurzy

Celkové hodnocení
prospěl(a) s vyznamenáním (V): 18

Absence
Celkem absencí:
Neomlveno (N):
Průměr žáka:

ČJ	Prv	M	Hv	Vv	Pč	Tv	Ø	CEH
2	1	1	1	1	1	1	1,14	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
2	1	2	1	1	1	1	1,29	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	2	1	1	1	1	1,14	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1,17	1,00	1,18	1,00	1,00	1,00	1,00	1,05	V

Školní rok: 2018/19
 Průměr třídy: 1,16
 Počet žáků: 22
 Typ kurzu: Povinné kurzy

Celkové hodnocení
 prospěl(a) (P): 2
 prospěl(a) s vyznamenáním (V): 19
 Hodnocení nezadáno: 1

Absence
 Celkem absencí:
 Neomluveno (N):
 Průměr žáka:

Čj	Aj	Vi	M	Přv	Hv	Vv	Pč	Tv	Inf	Ø	CEH
2	1	1	1	1	1	1	1	1	/	1,11	V
2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1,20	V
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
2	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1,30	V
1	1	1	1	1	1	1	1	1	/	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1,30	V
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,00	V
2	2	1	2	1	1	1	1	1	/	1,33	V
1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1,10	V
2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1,30	V
2	1	1	1	1	1	1	1	1	/	1,11	V
2	1	1	1	1	1	1	1	1	/	1,11	V
2	2	1	1	1	1	1	1	1	/	1,22	V
3	3	2	3	2	1	1	1	1	/	1,89	P
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1,10	V
1	1	1	1	1	1	1	1	1	/	1,00	V
3	1	1	2	1	1	1	1	1	/	1,33	P
1	1	1	1	1	1	1	1	1	/	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1	1	/	1,00	V
1	1	1	1	1	1	1	1	1	/	1,00	V
1,67	1,43	1,05	1,24	1,05	1,00	1,00	1,00	1,00	1,20	1,16	/

PŘÍLOHA P II: VZOR ŘÍZENÉHO ROZHOVORU – ZAMĚSTANCI

Řízený rozhovor pro zaměstnance školy (podílející se na pedagogické činnosti)

První část – zaměření na výsledky analýzy známek

1. Z jakého důvodu si myslíte, že je předmět Český jazyk problémový pro žáky celkově?
2. Jaké učivo se Vám zdá nejobtížnější v tomto předmětu? (Konkretizujete pro 4. ročník.)

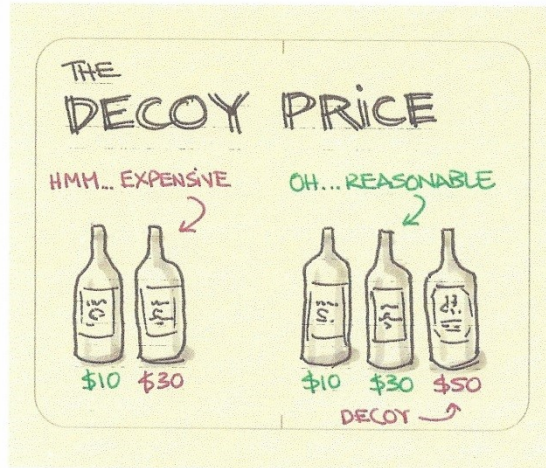
Druhá část – zaměření na behaviorální ekonomii

1. Setkal/a jste se někdy s pojmem „Behaviorální ekonomie“?
2. Myslíte si, že je možné použitím prvků behaviorální ekonomie ovlivnit výsledky vyučování k lepšímu?
3. Uveďte míru přínosnosti intervencí ve vyučování dle Vašeho názoru. (5 = vysoká míra)

Naučné schody	1	2	3	4	5
SMS Kouč	1	2	3	4	5
Stanovení smyslu učení	1	2	3	4	5
Intervence růstu mysli	1	2	3	4	5
Intervence hodnot	1	2	3	4	5

4. Myslíte si, že je využití těchto prvků vhodné ve všech ročnících prvního stupně základních škol?
5. Ve které části školního dne jsou tyto intervence vhodné (vyučování, družina, přestávky)?

PŘÍKLAD BEHAVIORÁLNÍ EKONOMIE

V prvním případě jsou jen dvě láhve vína, 10 a 30 dolarů, druhá se zdá příliš drahá.

V druhém případě, obchody nastraží třetí ještě dražší láhev vína za 50 dolarů, láhev za 30 dolarů nyní představuje přijatelnější volbu.

PŘÍKLAD VE ŠKOLÁCH

Schody s násobilkou, „postrkují“ žáky lepšímu ovládnutí učiva.